

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Preventivní programy Policie R p i e-ení sociáln
patologických jev flák ZTM**

BAKALÁ ŠKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalá šké práce:
Mgr. Ji í Sou ek**

**Vypracovala:
Lucie Mol anová**

Brno 2012

Prohlášení

Prohláším, že jsem bakalářskou práci na téma Preventivní programy Policie Republiky České
sociálně patologických jevů zpracovala samostatně a použila jsem literaturu
uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.
Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V _____ dne _____

Podpis

Pod kování

Děkuji panu Mgr. Jiřímu Soukovi za velmi ušlechtilou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Podkování za pomoc a morální podporu patří též mé rodině.

Lucie Molánová

Obsah

Úvod	6
1. Vymezení základních pojmů	7
1.1 Prevence kriminality	8
1.2 Sociálně patologické jevy.....	10
1.3 Pěstupkové jednání a trestná činnost	14
1.4 Dílčí závěr.....	20
2. Cíle výchovně vzdělávacího procesu	22
2.1 Minimální preventivní program na ZŠ.....	23
2.2 Jednotlivé preventivní programy bezpečenostních sloftek.....	26
2.3 Dílčí závěr.....	27
3. Komplexní pojetí prevence kriminality ve Městě Třebí	27
3.1 Koncepce prevence kriminality a drogové problematiky 2008 - 2011	27
3.2 Městský program prevence kriminality a drogové problematiky 2010	28
3.3 Komise prevence kriminality a drogové problematiky	30
3.4 Spolupráce Policie s městskou policií.....	30
3.5 Dílčí závěr.....	32
4. Prevence a veřejnost	33
4.1 Vliv rodičů na prevenci kriminality	33
4.2 Vliv učitelů na prevenci kriminality	33
4.3 Vliv médií na prevenci kriminality	34
4.4 Dílčí závěr.....	35
5. Vyhodnocení metody dotazníku	37
5.1 Dotazník pro odborníky.....	37
5.2 Dotazník pro žáky prvního a druhého stupně	43
5.3 Dílčí závěr.....	52
Závěr	54
Resumé	55
Anotace	56
Klíčová slova	56
Seznam použité literatury	57
Seznam příloh	59

Úvod

Téma preventivních programů jsem si vybrala na základě svých pracovních zkušeností. Od roku 2005 jsem zaměstnána jako manažerka prevence kriminality a drogové problematiky na Městské policii v Třebíči. Hlavním cílem mé práce je prostřednictvím projektů, programů a dalších aktivit snižovat nápad trestné a pěstupkové činnosti ve městě. Jsem tedy manažerkou i koordinátorkou, mnohdy i samotnou realizátorkou mnoha takových akcí. Moje úzká spolupráce s preventivní informační skupinou je jedním z pilířů mé práce. Stejně tak jako policisté vstupují i já z pozice strážníka městské policie do jednotlivých týmů s preventivními programy. Veřejnost již několik let jasně vnímá a ze statistik Policie ČR vyplývá, že se po dobu několika let snižuje v křesle pachatelů trestné i pěstupkové činnosti. Mnohdy jsou pachatelé již dříve navštívenými základními školami. Ne všechny děti, popřípadě mladiství jsou potenciálními pachatelé trestné činnosti, ale všichni se mohou stát oběťmi protiprávního jednání jiné osoby. Je tedy nutno kombinovaně uplatňovat nejen represivní, ale i kontrolní a preventivní činnost. Jak tedy výše uvedenou koncepci zmírnit? Myslím, že velkou roli zde hraje primární prevence. Vzdělávají děti, fláci, studenti, jak se v takových případech chovat?

Nezastupitelnou roli v preventivní práci jistě hrají rodiče a školy, tam bohužel dle mého názoru chybí odborný pohled na konkrétní problém. Někdy i dobrá rada nebo návod na to, jak reagovat v konkrétní situaci, nemusí být a často nebývá správný. V ten okamžik by tuto roli měli přebírat odborníci z řad policie, ať už státní nebo městské. Ti vstupují do kontaktu s dlouhodobými, popřípadě i jednorázovými preventivními programy, které problematiku bezpečnosti a prevence kriminality řeší komplexně. Chtěla bych se zaměřit i na jednotlivé sociálně patologické jevy a zjistit, zda je možno přecházet jim prostřednictvím zmíněných preventivních programů.

Ve své práci bych se chtěla zaměřit především na to, jak vstup bezpečnostních složek, policie a městské policie do základních škol vnímají samotní fláci. Co si myslí o jednotlivých tematicky zaměřených projektech, zda upřednostňují programy krátkodobé, i dlouhodobé. Dalším z cílů bude snaha odpovědět na to, kterým patologickým jevům se více vnovat, od jakých metod upustit, jaký program, popřípadě jaká preventivní aktivita vůbec je ve vztahu k řešení sociálně patologických jevů nejefektivnější. Celá práce by měla přispět ke zdokonalení práce preventivní a všech osob, kteří vstupují do kontaktu s tématem šprevence kriminality.

1. Vymezení základních pojmů

Aby v této bakalářské práci mohla být problematika prevence kriminality a snižování sociálně patologických jevů u mladých lidí základních škola a především vliv na snižování výše uvedených jevů preventivních programů bezpečnostních složek již rozebrány a analyzovány, je nutno vymezit užívané pojmy. Tuto problematiku lze uchopit několika způsoby, já se budu snažit o to, aby výklad, (pomocí odborné literatury a dostupných materiálů), byl srozumitelný, jednoduchý, výstižný a pochopitelný pro co nejširší laickou i odbornou veřejnost.

Prevence kriminality - jde o soubor neregulativních opatření, o všechny aktivity směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Jde o opatření, jejichž výsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků.

Mládež - obecně se jedná o všechny osoby mladší 18 let v ČR.¹

Riziková mládež - mládež se zvýšeným rizikem sociálního selhání, tedy disponovaná k delikventnímu chování, drogové závislosti a dalším sociálně patologickým jevům.²

Mladiství - osoby ve věku 15 až 18 let. V tomto věku za jiná trestní odpovědnost fyzické osoby za spáchaný trestný čin nebo přešestpek, tato odpovědnost je oproti odpovědnosti dospělého snížena.³

Nezletilý - osoby mladší 18 let v ČR, tedy i osoby mladistvé a děti, nebo ty, které nenabývaly zletilosti uzavřením manželství.

Osoba mladší 15 let - osoba, která spáchala jinak trestný přešestpek dovršením 15 let v ČR a je tedy beztrestná.

Kriminalita - nejextremnější fáze sociální patologie. Jedná se o souhrn zjištěných trestných činů a rozlišuje se jako zjevná, která je statisticky evidována, a latentní, o které se orgány činné v trestním řízení nedozvídají. Její zdroje spoívají v oblasti sociální a situační. V souvislosti s faktory sociálními hovoříme o příčinách a v souvislosti se situačními hovoříme o předpokladech. Kriminalita je určitý soubor trestných činů. Je to společensky nebezpečný jev, který stíhají příslušné státní orgány. Sledujeme počet trestných činů k určitému počtu obyvatel za určité období. Jedná se o množinu všech trestných zákonů

¹ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 318

² MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 318

³ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 317

definovaných v zákoně, spáchaných kýmkoli, tedy i osobou, která není trestně odpovědná.⁴

Kriminální chování - soubor speciálních dovedností a technik, které se jedinec naučí od starší generace nebo od svých vrstevníků.

Trestný čin - trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

Provinění - to samé jako trestný čin, pokud je spáchán osobou mladší 18 let.⁵

Prostupy - provinění proti chráněným zájmům společnosti, která jsou méně závažná než trestné činy. Prostupy nejsou řešeny soudy, ale správními orgány.⁶

Kriminalita mladistvých - velký vliv na jedince mají vrstevníci, vytváří se party, ovlivují formující se hlavní rysy osobnosti. Vytrhnout mladého člověka z party je velice těžké. Nejastější delikty mladistvých jsou násilí proti jednotlivci i skupině, opilství, výtržnictví, vandalismus a krádeže.

Kriminalita dětí - typická je skupinovitost, malá připravenost i promyšlenost. Činy jsou páchany spontánně, nejsou plánované. Nečlánkové aktivity dětí jsou směřovány převážně proti majetku.⁷

Sociální selhání - kriminální jednání, sebevraždné pokusy, předčasné ukončení povinného vzdělávání, nezaměstnanost, trestnostní prostředí před 18. rokem věku, vznik závislosti na alkoholu, na dalších drogách, na automatech, a to jednotlivě nebo v různých kombinacích.⁸

Sociálně patologický jev - jedná se o výchovné problémy, poruchy a negativní projevy chování. Tyto jevy jsou i například závislost na návykových látkách, počítačích nebo hracích automatech.

1.1 Prevence kriminality

Jedná se o taková opatření, jejichž cílem sledkem je snížení rozsahu a závažnosti kriminality, a účel prostřednictvím omezení příležitostí páchaní nebo přispěním na potencionální pachatele a oběti trestné činnosti. Je v úzké souvislosti s prevencí dalších sociálně patologických jevů.

Druhy prevence

Prevence kriminality je možno rozdělit do tří základních skupin. Toto dělení je uží这件

⁴ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 316

⁵ TRESTNÍ ZÁKONÍK, zák. č. 306/2009 Sb. Praha 2010.

⁶ PŘESTUPKOVÝ ZÁKON, zák. č. 200/1990 s., ASPI [8. 11. 2011]

⁷ CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. Praha: Policie ČR, úřední vydání pro MV ČR. Odbor personální práce a vzdělávání. 1998, str. 9, 12, 13

⁸ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 317

širokou odbornou veřejností.

Sociální

Jedná se o aktivity, které ovlivní socializaci a sociální integraci jedince do společnosti. Snaží se změnit nepříznivé společenské a ekonomické podmínky prostředí, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní jeho trestné činnosti. Jedná se tedy o opatření, jimiž se předchází sociálnímu selhání jedince, tedy i kriminálnímu chování dalších bezproblémových osob, osob s vyšším rizikem sociálního selhání i osob, u kterých již k sociálnímu selhání došlo. Efektivita sociální prevence je obtížně měřitelná, měříme jen usuzovat z hlediska sociálních perspektiv jedince. Tito jsou objekty preventivního působení. Sociální prevence je součástí sociální politiky.

Situace

Pro tuto prevenci je důležitá zkušenost, řadě určitých druhů kriminality se objevují v určité době, na určitých místech, za určitých okolností. Jedná se o reaktivní, fyzická a technická opatření, která minimalizují kriminogenní podmínky. Nejvíce je využívána při omezování majetkové trestné činnosti, tam je nejefektivnější. Tyto opatření se pachatelům stávají provedení trestného činu nebo se jim v něm brání.

Prevence viktimit a pomoc obětem trestné činnosti

Je založena na konceptech bezpečného chování zaměřeného na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. Jedná se o skupinové, popř. individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technik možností ochrany před trestnou činností. Jedná se o různé informační kampaně pro oběti a organizace, které jim pomáhají zvyšovat bezpečnost jejich i jejich majetku. Jedná se o preventivní informování ve společnosti.

Úroveň preventivních aktivit

Všechny úrovně preventivních aktivit se vzájemně doplňují. Odpovědnost za oblast primární a sekundární prevence spadá do působnosti rodiny, obce a ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciální prevence je s ohledem na odbornou náročnost záležitostí ministerstev práce a sociálních věcí, spravedlnosti, zdravotnictví nebo i ministerstva obrany.

Primární

Jde především o výchovné, vzdělávací, volnoasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejhorší veřejnost. Důraz je kladen na pozitivní ovlivňování dětí a mládeže.

Sekundární

Zabývá se rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Dále se jedná o sociálně patologické jevy a příčiny kriminogenních situací.

Terciální

Spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob. Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.⁹

1.2. Sociálně patologické jevy

Jde o takové chování jedince, které můžeme charakterizovat nezdravým životním stylem, porušením nebo nedodržováním sociálních norem, zákonů, předpisů, etických hodnot. Sociálně patologické jevy jsou společensky nežádoucí jevy a především společensky nebezpečné jevy.¹⁰ Stávají se fenomény charakteristickými pro moderní společnost. Můžeme rozlišovat sociálně patologické jevy s nízkou mírou nebezpečnosti pro společnost, dále pak asociální společenské jevy a sociálně patologické jevy v nejužším slova smyslu (to jsou zákoláctví, šikana, drogová závislost.¹¹)

Zákoláctví

Jedná se o poruchu chování, často bývá spojována s negativním postojem ke škole. Může být i projevem šikany nebo reakcí na prospěch. Můžeme jej charakterizovat i jako komplex obranného jednání s cílem vyhnout se nepříjemnostem. Při hodnocení, proč dochází u žáka k zákoláctví, se vždy musíme zaměřit na příčiny vzniku tohoto sociálně patologického jevu. Důraz by měl být kladen na četnost zákoláctví, jeho plánovitost, způsob provedení. Co vlastně dítě k útku vede. Zákoláctvím trpí nejen jedinec, ale i celá společnost. Důsledkem jsou špatné studijní výsledky žáka, jejich horší uplatnění v životě i jejich

⁹ <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence-519728.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D> [19. 1. 2012]

¹⁰ <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/socialne-patologicke-jevy> [10. 1. 2012]

¹¹ <http://www.zkola.cz/zkeu/vyhledavani.aspx?search=vy%9a%9a%ed%20m%edra%20nebezpe%e8nosti&type=1> [10. 11. 2011]

kriminální innost. Dále tento stav m fme popsat jako jev, kdy se flák úmysln , bez omluvitelného d vodu a bez v domí souhlasu rodi nezú ast uje vyu ování a zdrfluje se mimo domov.

Zá-koláctví je možno rozdlit do n kolika kategorií. M fme hovo it o pravém zá-koláctví, to se flák ve -kole neobjevuje, ale rodi e si myslí, fle do -koly chodí. Dále lze rozli-it zá-koláctví s v domím rodi . asto pak fláci, pop ípad studenti rodi e klamou. Samostatnou kapitolou jsou út ky ze -koly, flák do -koly sice p ijde, ale v pr b hu dne si na dv , t i hodiny odsko í. N kterým flák m p edstava -kolní docházky íní psychické problémy, dojde tedy k odmítání -koly.

Hlavní p í iny zá-koláctví

Jednou z p í in zá-koláctví je negativní vztah ke -kole, lenost, pop ípad zvolení -patného studijního sm ru. Tento negativní vztah m fle být vybudován na základ -patného prosp chu, n kdy ho m fle zp sobit negativní hodnocení ze strany pedagog . Stává se, fle flák nedochází jen na jeden p edm t výuky. Rodi e by m li velmi zodpov dn zváfit, zda v takovém p ípad napsat omluvenku nap íklad pro nevolnost. A pak dít nechodí do -koly, protofle obor, který si ke studiu vybral, jej vlastn nebaví, stává se nezajímavým a otravným.

Závafln j-ím problémem, pro nechodit do -koly, je strach ze -ikany, cofl m fle zanechat závaflné psychické problémy, a proto je nutno p í jejím zji-t ní -ikanu ádn vy e-it. K nep ítomnosti ve -kole mohou rovn fl nabádat kamarádi nebo parta, kte í mají v dob dospívání v t-í vliv nefl rodi e. Třkola se stává neatraktivní. N kdy se student m fle zá-koláctví dopou-t t v sledku rodinných problém .¹²

Prevence zá-koláctví

Dle metodického pokynu M^TMT . j. 10 194/2002-14 se na prevenci zá-koláctví podílí t ídní u itel, výchovný poradce a -kolní metodik prevence s ostatními u iteli a zákonnými zástupci fláka. Preventivní je i pravidelné zpracování dokumentace o absenci fláka, v asné odhalení p í in zá-koláctví a p íjetí opat ení. Provád ní výchovných rozhovor se fláky, spolupráce se -kolním psychologem, PPP, konání výchovných komisí, spolupráce s orgány sociáln právní ochrany d tí.

Třkana

Ozna uje fyzické i psychické omezování, násiln poniflující chování i týrání slab-ího jedince v kolektivu. Ob nem fle této situaci p edejt a není schopna se bránit. Dochází k ní v mnoha skupinách, v kových i sociálních. Setkat se s ní m fme v jakémkoli typu -kol

¹²<http://www.zkola.cz/zkeu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejvyajejichprevence/zaskolactvi/default.aspx> [10. 11. 2011]

a -kolských za ízení, pop ípad í v rodin . Má mnoho variant í metod, kterými je provád na. Zpravidla má agresor nad ob tí fyzickou nebo po etní p evahu. Následky íkany si do dal-ího íivota odná-ejí v-ichni zú astn ní, nejv t-í dopad má na ob . Jde o závařnou agresivní poruchu chování, p í které dochází k poru-ování sociálních norem spojené s násilným omezováním základních lidských práv. Toto agresivní jednání m fleme vysv tít jako prost edek k uspokojení pot eby, v jejíř cest stojí n jaké p ekáfky, nap . sebeprosazení, získání n eho řádoucího.

Ministerstvo -kolství definuje íkanování jako jakékoli chování, jehoř zám rem je ublířit jedinci, ohrozit nebo zastra-ovat jiného řáka, p ípadn skupinu řák . Je to cílené a obvykle opakované uřití násilí jedincem nebo skupinou v í jedinci í skupin řák , kte í se neumí nebo z nejr zn j-ích d vod nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podob bití, vydírání, loupeří, po-kozování v cí druhé osob , tak í útoky slovní v podob nadávek, pomluv, vyhrořování í poniflování. M fle mít í formu sexuálního obt flování ař zneuffívání. Třkana se projevuje í v nep ímé podob jako nápadné p ehlíření a ignorování řáka í řák t ídní nebo jinou skupinou spoluffák .¹³

Hlavní p í iny íkany

P í iny nár stu agrese (tedy í íkany) je mořné vid t v rychle se m nících íivotních podmínkách, v absenci pořadavku na neagresivní chování í v obecné krizi autority. V takovém prost edí pak skupinová dynamika m fle vést k agresi projevované nap íklad íkanou. Nejsiln j-ím faktorem, který ovliv uje vznik íkany, jsou osobnostní charakteristiky len skupiny. Podstatná je také osobnost autority, pod kterou skupina spadá, nap . nad ízený, u ítel, rodi . Nevhodné chování autority m fle být dokonce impulzem ke vzniku íkany nebo jejím podp rným faktorem. Třkana se objevuje p evářn tam, kde je kolektiv uzav eným celkem, z n hoř nelze kdykoli beztretn vystoupit.¹⁴

Prevence íkany

e-ení -kolní íkany má adu p ekáfek, mezi které m fle pat ít chování u ítel , editel í samotných řák í nedostate né legislativn -káže ské pravomoci -koly. Třkan m fleme p edcházet p edev-ím zajímavou výukou s atraktivním programem. Prevenci í-ení íkany pak dále p edstavuje: praktikování dozor , snaha odhalit íkanu cíleným pozorováním a dotazováním (í formou dotazník a sociometrických -et ení), práce s potenciální ob tí za ú elem zvý-ení sebed v ry í odolnosti proti projev m íkany, práce s potenciálními agresory, p stování empatie, pomoc p í budování jejich osobní perspektivy í s programy na

¹³ METODICKÝ POKYN ministra -kolství, mládeře a t lovýchovy k prevenci a e-ení íkanování mezi řáky -kol a -kolských za ízení, . j. 24 246/2008-6

¹⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ikana#Charakteristika_akt.C3.A9r.C5.AF [19. 12. 2011]

odplavení stresu a agresivity, práce se v-emi fláky, která sestává z osv ty, mravní výchovy, p stování spolupráce.

fiáci a studenti by m li být vedeni k participaci na p edcházení -íkan í na jejím e-ení, a jifl formou samosprávy nebo -kolních projekt . Jednozna n p ínosná je také dlouhodobá spolupráce s rodi í flák a s institucemi, které se -íkan v nují (státní i nevládní organizace).

15

Akté i -íkan y

Aktéry -íkan y jsou agresor a ob . Agresor je v t-inou fyzicky zdatný, silný, má pot ebu se p edvád t a dokazovat svoji p evahu. Bývá necitlivý a bezohledný. Necítí vinu. V t-inou je podpr m rný a podezíravý ke svému okolí. Ob hodnotí jako mén cennou bytost a odpov dnost za -íkanu p esouvá na ni (není hodný ohledu, koledoval si, nemusel m provokovat.) V tomto sm ru je velmi citelný vliv rodiny. Rodi e -íkanujících d tí bývají tolerantn j-í k agresivnímu jednání, sami ve výchov uflívají t lesné tresty.

Ob tí -íkan y se m fle stát prakticky kdokoli. Bývají to spí-e d ti tiché, plaché, s nízkým sebev domím, fyzicky slab-í a neobratné. asto to bývají d ti samotá ské, které t flko navazují kontakty, nebo d ti hendikepované. Tm kána ohrofluje psychické i t lesné zdraví dít te.¹⁶

Kazuistiky

P íb h Petry

P í mém posledním vstupu do sedmé t ídy jedné základní -koly jsem se seznámila s p íb hem 12 leté Petry. O co vlastn -lo? fiákyn sedmého ro níku vykazuje oproti ostatním flák m t ídy zvý-ený po et omluvených hodin. asto se jedná o jednodenní absence, náv-t vy léka e (koflní, zubní, gynekologie), í rodinné d vody. T ídní u ítelka celou situaci konzultuje s výchovným poradcem -koly. V-ichni v dí, fle Petra je nejmlad-ím dít em v rodin a í bratr, který je v sou asné dob evidován na ú adu práce, m l s docházkou do -koly problémy, nedokon il ani u íli-t . Rodi e jifl byli za vy-í po et omluvených a neomluvených hodin syna odsouzeni k podmíne nému trestu odn tí svobody. Oba jsou nezam stnaní a flíjí od výplaty k výplat . Rodina v-ak s pen zi neumí hospoda it a neustále vyufflívá dal-ích a dal-ích nevýhodných p j ek. Petra není vedena k pln ní svých povinností, s matkou se ráda dívá na televizi, cofl je hlavní náplní volného asu celé rodiny. A co si o celé situaci myslí sama Petra? Ve -kole stejn nikdy nedosáhla n jakých dobrých výsled , nikdy nebyla úsp -ná, a to ani v t lesné nebo výtvarné výchov . Prost se jí do -koly za ostatními d tmi

¹⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ikana#Prevence_a_.C5.99e.C5.A1en.C3.AD [19. 12. 2011]

¹⁶ <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejevyajejichprevence/socialnepatologickejevyajejichprevenceobecne/15367.aspx> [10. 11. 2011]

nechce, rad ji by byla v klidu doma, s matkou se dívala na televizi a hlavně se po ádně vyspala. Neuvafluje o tom, že by se ním vyutila, myslí si, že kolu k ní emu nepotřebuje a její rodina je to také jedno. Kdyby se tato informace k pracovníkům odboru sociální právní ochrany dít nedostala včas nebo včas, bude Petra stále hledat úniky před kolu, s největší pravděpodobností by se ani nevyutila a rodina by se dále zadlužovala. Doufejme tedy, že sociální pracovníkům povede odvrátit Petru i celou rodinu od vznikajících problémů.

Příběh Jakuba

Při mé návštěvě v orgánu sociální právní ochrany dít jsme s kurátorkou pro mládež narazily na příběh 10 letého Jakuba. Udivilo mě, jak jednoduché je stát se obětí násilí. Jakub vyprávěl, že s příchodem nového spolužáka do třídy pro něj začal nejdelší a nejhorší prožitek v jeho životě. Nový spolužák jej při sportovních aktivitách, potom uflí o přestávkách a před kolu násiloval. Nejen slovně, ale i fyzicky. Bezdvorně mu nadával, kopal do něj, bouchal přísti do bítka, do zad i do hlavy, házel mu s taškou a penálem tloukl o lavici. Někdy se do té jeho šhryš, jak sám říkal, zapojil i někdo další. Jakub na přísti nakonec sebral odvahu a sešel se svím světlídním uitelce. Ta zareagovala, jak nejlépe dovedla. Věnáleflit ve spolupráci metodikou prevence násilí pro děti a děti. Agresor byl náleflit potrestán a přezazen do jiné třídy. Oba chlapci se dostali do péče orgánu sociální právní ochrany dít.

1. 3 Přestupkové jednání a trestná činnost

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postihitelný podle zvláštních předpisů nebo o trestný čin. Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přímým způsobem přímou hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečím přímou hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmý stejný závažný následek neflten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

V této práci budou následně uváděny a rozebrány převážně přestupky související s preventivním přisobením bezprostředních slofltek. Ostatní přestupky jsou jistě také závažnými sociálně patologickými jevy, které je nutno eliminovat a odstraňovat, ale preventivnímu přisobení v těchto oblastech se věnují další spolupracující organizace, a ufl státní, popřípadě neziskové.¹⁷

¹⁷ PŘESTUPKOVÝ ZÁKON, zák. č. 200/1990 s., ASPI [8. 11. 2011]

P estupky v doprav

Velkou kapitolou se stávají p estupky dopravní dle zákona 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. D sledek bude kladen na p estupky, jichfl se ast ji dopou-t jí mladistvé osoby. Dále se budu zabývat p estupky, které se snafl svým preventivním p sobením eliminovat státní a m stská policie. Mladistvé osoby se nej ast ji dopou-t jí p estupk na úseku zvlá-tních ustanovení pro ch zi a jízdu nemotorových vozidel. Dále pak se asto setkáváme s poru-ováním dopravních zna ek. Do této kapitoly zajisté pat í i jízda na motorovém vozidle bez p íslu-ného idi ského oprávn ní.

Chodec musí uflívat p edev-ím chodník nebo stezky pro chodce. Jiní ú astníci provozu na pozemních komunikacích nefl chodci nesm jí chodníku ani stezky pro chodce uflívat. Kde není chodník, chodí se po levé krajnici. Kde není krajnice, chodí se co nejbflfle p i levém okraji vozovky. Chodci sm jí jít po krajnici nejvíce dva vedle sebe. V nebezpe ných úsecích sm jí jít chodci pouze za sebou. Osoba vedoucí jízdní kolo nebo moped smí uflít chodníku, jen neohrozí-li ostatní chodce. Jinak musí uflít pravé krajnice nebo pravého okraje vozovky. Osoba pohybující se na lyflích, kole kových bruslích nebo obdobném sportovním vybavení nesmí na chodníku nebo na stezce pro chodce ohrozit ostatní chodce. Dále je pak chodec povinen uflívat p i p echázení vozovky podchod, nadchod nebo p echod pro chodce. Na p echodu pro chodce se chodí vpravo a vozovku je nutno p echázet kolmo. Mimo vyzna ená místa lze p echázet vozovku jen v jasn stanovených p ípadech. Samostatnou oblastí je pohyb po komunikacích útvar chodc . I toto je jasn stanoveno ve vý-e uvedeném zákon a tyto informace jsou vítány p edev-ím u íteli mate ských a základních -kol.

Na jízdním kole (i kolob flce) se cyklista musí pohybovat v jízdním pruhu, je-li z ízen, na vozovce se na kole jezdí p i pravém okraji vozovky, pop ípad po krajnici. Tímto pohybem nesm jí být ohrofováni ani omezováni chodci. Cyklista mlad-í 18 let musí za jízdy pouflít ochrannou p ilbu, dít mlad-í 10 let smí jet na silnici na jízdním kole jen pod dohledem osoby star-í 15 let. Poru-ováním dopravních zna ek je doménou nejen mladistvých osob, ale i osob dosp lých. Tyto p ípady jist známe v-ichni z praxe. Mezi nej ast ji poru-ované dopravní zna ky pat í zákaz zastavení nebo zákaz vjezdu.

Jakému dal-ímu p estupkovému jednání se snafl policisté a strážníci p edcházet? Jedná se o mnoho malí kostí, mnohdy ale flivot ohroflujících. Dít v autoseda ce se jifl na-t stí stává samoz ejmostí, ale rodi bez pásu je stále b flným jevem, který policisté asto vídají

i pokutují. Dále upozorujeme na důležitost semafor, dříve u nás se nechávala vozovka na zelenou. V této oblasti je naším cílem naučit malé i velké pohybovat se v silničním provozu bezpečně.¹⁸

Pestupky proti veřejnému pořádku

Pestupku proti veřejnému pořádku se dopustí ten, kdo neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, poruší noční klid, vzbudí veřejné pohoršení, znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství, úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo umístí turistickou značku nebo jiné orientační značení. Dále pak ten, kdo poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tleskových, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice. Ten, kdo poškodí nebo neoprávně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, neoprávně zalofí skládku nebo odkládá odpadky mimo vyhrazená místa.

Ten, kdo pestupk se ve velké míře dopouští osoby mladistvé, jedná se o různé typy vandalství. Měly si uvést příklad. Dva mladíci ve věku 15 a 17 let sedí v parku na lavičce. Sedátko znečišťují svými botami, nožem odlupují z lavičky barvu. Hlasitě pokřikují na kolemjdoucí obě po desáté hodině večerní. Tito chlapci se dopustili hned několika pestupků proti veřejnému pořádku. Uvedená situace je jistě mnoha z nás známá a mnoho z nás si ji jistě prožilo na svou kůži, jako obtřovaný.

Pestupky na úseku alkoholismu a jiných toxikomanií

Pestupku se dopustí ten, kdo prodá, podá nebo jinak umožní požití alkoholického nápoje osobě zjevně ovlivněné alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou. Osoba mladší osmnácti let, osobě, o níž lze mít pochybnost, zda splňuje podmínku věku nebo osobě, o níž ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek. Ten, kdo neoprávně prodá, podá nebo jinak umožní druhé osobě -kodlivé užívání jiné návykové látky, nejsou omamné látky, psychotropní látky a alkohol. Nepodrobí se opatření postihujícímu nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek. Úmyslně vyrobí líh nebo destilát bez povolení anebo úmyslně líh nebo destilát, bez povolení vyrobený, přechovává nebo uvádí do oběhu. Úmyslně umožní požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek nebo látek omamných a psychotropních osobě mladší 18 let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj. Umožní

¹⁸ ZÁKON O PROVOZU NA POZEMNÍK KOMUNIKACÍCH, zák. č. 361/2000 Sb., EUROUNION, s.r.o., Praha 2006

neoprávněné požívání omamných a psychotropních látek osob mladší 18 let, nejde-li o in-
přísněji trestný. Požívá alkoholický nápoj nebo užíje jinou návykovou látku, a kolikví, třeba
bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo
poškodit majetek. Po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává
výše uvedenou činnost.¹⁹

Statistické informace o pěstupkové činnosti ú Policie ČR, městská policie, městského kamerového dohledového systému za rok 2010

Policisté v roce 2010 evidovali 2404 pěstupků, z toho největší počet zaznamenali v oblasti
dopravních pěstupků, kterých bylo 1035, a z nichž zadrženo pod vlivem alkoholu bylo 39.
Dále se objevuje mnoho pěstupků z oblasti majetkové 815, obanského souffiti 416
a veřejného pořádku 72.

Strážníci Městské policie Třebí se v roce 2010 zabývali 10 018 oznámeními od občanů
msta. V roce 2010 bylo 4 209 pěstupků, z toho 3 105 pěstupků, které byly vyřešeny
v blokovém řízení. Nejvíce se evidovalo pěstupků dopravních, a to 3 236, dále se evidují
pěstupky proti veřejnému pořádku 232, majetkové pěstupky 110, pěstupky proti
obanskému souffiti 20, pěstupky na úseku alkoholismu a jiných toxikomanií 53 a porušení
vyhláškou msta 203.

Celkový počet událostí zachycených kamerovým systémem v roce 2010 byl 206, což je o 25
událostí více než v roce 2009. Bylo zaznamenáno a následně vyřešeno 88 pěstupků
dopravních, 26 proti majetku 28 pěstupků proti veřejnému pořádku, ve 14 případech byla
zadržena osoba, která se dopustila pěstupku na úseku alkoholismu a jiných toxikomanií.²⁰

Trestná činnost

*Jedná se o činnost, kterou je porušován trestní zákon. Toto jednání je výslovně popsáno
v trestním zákoníku. Každý čin je trestný, pokud jeho trestnost byla zákonem stanovena dříve,
než byl čin spáchán. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění,
nestanoví-li zákon výslovně, třeba postačí zavinění z nedbalosti. Trestní odpovědný není ten,
kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok věku. Odpovědný za čin není rovněž ten,
kdo v době jeho spáchání nemohl pro svou duševní poruchu rozpoznat jeho protiprávnost
nebo ovládat své jednání. Za takovéto porušení zákona je možno ukládat trestní sankce, a to
tresty a ochranná opatření. Sankce musí být přiměřené ke spáchanému skutku.*²¹

Tyto informace z oblasti trestné činnosti by se k dětem, i když nejsou trestně odpovědné,
k mladistvým i dospělým osobám, měly dostávat prostřednictvím rodičů, učitelů, médií

¹⁹ PĚSTUPKOVÝ ZÁKON, zák. č. 200/1990 s., ASPI [8. 11. 2011]

²⁰ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA: Městský program prevence kriminality a drogové problematiky 2010, Třebí, Msto Třebí

²¹ TRESTNÍ ZÁKONÍK, zák. č. 306/2009 Sb. Praha 2010.

a policisté. Policisté by měli svými preventivními programy zaručit to, aby informace nebudou zkreslené, budou přesné a odborné. To pro laické veřejnosti ani médiích bohužel nemůžeme chtít, i když by mělo být v jejich zájmu, vlastně v zájmu celé společnosti, aby mladší populace měla co nejpresnější informace.

Faktory pro stanovení příčin a podmínek páchaní trestné činnosti mládeží jsou zejména vývojové zvláštnosti mladého člověka. Významnou roli hraje mikrostruktura, ve které se mládež pohybuje, rozhodující roli při formování osobnosti má rodina, přátelé a známí. Nezanedbatelnou úlohu má však i škola, kamarádi, parta i další. Mládež netvoří homogenní sociální skupinu, je rozlišována dle věku, pohlaví, dle sociálních rolí a dalších faktorů, které ovlivňují chování jedince.

Obecná trestná činnost

Obecná kriminalita (trestná činnost) představuje nejvýznamnější část celkové kriminality, o čemž svědčí její podíl na celkové kriminalitě. Obecná kriminalita v sobě představuje jak formu násilného jednání, tak i formy nenásilné, které svoji společenskou nebezpečností významně ovlivňují veřejnou bezpečnost. Řešení obecné kriminality vyžaduje odbornou znalost pracovníků – a to jak po stránce právní, kriminalistiky, tak i určité základní znalosti psychologie, zdravotnictví apod. Pod pojem obecné kriminality zahrnujeme všechny trestné činy, které dělíme na násilnou trestnou činnost, mravnostní trestnou činnost, majetkovou trestnou činnost, drogovou trestnou činnost, trestnou činnost mládeže a páchanou na mládeži.²²

Násilná trestná činnost

Jedná se o specifickou a velmi nebezpečnou oblast obecné trestní činnosti. Ten, kdo se dopustí některého z těchto trestných činů proti životu a zdraví, proti svobodě, může se zaadit i trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, spáchá činy pro společnost velmi nebezpečné, jejichž následky jsou vždy velmi závažné, mnohdy zabránějí oběti vrátit se ke svému předcházejícímu životnímu stylu.²³

U mladistvých bývá tato činnost doprovázena vysokým stupněm brutality, velký vliv zde má požití alkoholického nápoje, skupinové páchaní a anonymní party. Jednání mladistvých pachatelů v takových případech má znaky podobné davovému efektu. Pro nedostatek síly jsou mladistvými uflivány různé zbraně.²⁴

²²CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. Praha: Policie ČR, úřad vyšetřování pro MV ČR. Odbor personální práce a vzdělávání. 1998, str. 7, 8

²³TRESTNÍ ZÁKONÍK, zák. č. 306/2009 Sb. Praha 2010.

²⁴CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. Praha: Policie ČR, úřad vyšetřování pro MV ČR. Odbor personální práce a vzdělávání. 1998, str. 7, 8, 15

Mravnostní trestná innost

Tyto trestné iny nelze vysv tlovat výlu n mravní otup lostí nebo je chápat jako zvý-enou dráždídivost na sexuální podn ty p i snílené ovládací schopnosti. Zna ný podíl na této kriminalit otifl mají osoby zcela šzdravéõ. Faktem v-ak je, fle podstatná ást této delikvence je páchána osobami, u kterých je zji- ována sexuáln patologická motivace, jejífl predikce zasahuje mimo vývojové vady i do -patné nebo nedostate né mravní, sexuální, obecn pak spole enské výchovy. Mezi typické mravnostní trestné iny adíme trestné iny uvedené v trestním zákoníku, ozna ené jako trestné iny proti lidské d stojnosti. K nejfrekventovan j-ím pat í trestný in znásiln ní a trestný in pohlavní zneuffívání.²⁵

Majetková trestná innost

Tato innost stále dominuje ve struktu e nápadu trestné innosti u mladistvých. P eváfln pak krádefl jako taková. V souvislosti s v kem je patrný posun od nahodile páchané trestné innosti k tipování objekt napadení i ve výb ru p edm tu zájmu, posun od trestné innosti páchané jednotlivci ke skupinov páchané trestné innosti. Zna ný podíl majetkové trestné innosti páchané mládeflí tvo í kapesní krádefle. Takového inu se dopustí ten, kdo si p isvojí cizí v c tím, fle se jí zmocní, a in spáchá na v ci, kterou má jiný na sob nebo p i sob . Ostatní majetková innost v adách mládefle je spí-e výjime ná.

Drogová trestná innost

Jedná se o návykové látky, mezi které pat í látky jako pervitin, kokain, extáze, heroin, konopí, ale i alkohol a tabák. Pojem návykové látky zahrnuje ve-keré, zejména omamné a psychotropní látky, které jsou schopné nep ízniv ovlivnit psychiku lov ka, jeho sociální chování, ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. V sou asné dob není v eské republice samotné uffívání t chto látek protiprávní. Ov-em uffívání t chto látek na ve ejném míst jifl znaky p estupku nebo trestného inu vykazuje. Protiprávním jednáním je ale vfdy p echovávání t chto látek.²⁶

Dle trestního zákoníku jsou nejvíce roz-í ené trestné iny jako nedovolená výroba a drflení omamných a psychotropních látek a jed , -í ení toxikomanie, nedovolená výroba lihu, ohrofení flivota, zdraví nebo moflnost zp sobit -kodu na majetku pod vlivem návykové látky. Dal-í trestný in, mezi ve ejností hojn roz-í en, je opilství. V neposlední ad se k drogové závislosti vztahují i trestné iny proti rodin a mládeflí, tam spadá ohrofování výchovy mládefle, podávání alkoholických nápoj mládeflí a podávání anabolických látek.²⁷

²⁵ CHMELÍK, J. *Trestná innost mládefle a páchána na mládeflí*. Praha: Policie R, ú ad vy-et ování pro MV R. Odbor personální práce a vzd lávání. 1998, str. 13, 15, 18

²⁶ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2001/01_04/drogy.html [19.2. 2012]

²⁷ P ESTUPKOVÝ ZÁKON, zák. . 200/1990 s., ASPI [8. 11. 2011]

Trestná innost páchána na mládeff

Dle Chmelíka patří k nejfrekventovanějším trestným činům páchaným na mládeff pohlavní zneužívání, následuje trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeffe, trestný čin nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Dále pak týrání své osoby, šíření toxikomanie, kuplířství, znásilnění a trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeff. Společným objektem trestných činů páchaných na mládeff je především výchova mladého člověka. Individuální objekty jsou – například – protožte chránění např. zdraví, psychický i mravní vývoj nezletilce, nárok na vfflivu apod. Pachatelem může být kdokoli.²⁸

Trestná innost páchána mládeff

Tato trestná innost je odlišná od trestné innosti dospělých, a to zejména především útoku, protožte ten je u mladistvých urován rozdílným hodnotovým systémem. Trestná innost je obvykle páchána skupinov, neorganizovaně a schází p íprava. Mladíci jsou brutální, zbytečně devastují okolí. Nevýhodu mají mladiství v nedostatku síly a v t-inou jsou tyto činy páchany pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, které podporují odvahu i agresivitu. Alibi se nejastěji zají-ují v partě, u kamarádů, a to afl po spáchání činu. Tento spáchaný trestný čin netají, rozhodují se spí-ě emotivně nelf racionálně. Jejich zájem je upírán na především ty, které momentálně potebují.²⁹

1.4 Díl í záv r

Jak tedy z vý-ě uvedeného jasně vyplývá, trestná innost je závažným problémem společnosti. Je tedy nutno bojovat proti páchání p estupků i trestných činů. Jde o to, žef v t-ina lidí, i mladistvých, kdyfl se potká s trestnou inností, bude to práv jedna z částí této trestné innosti obecné. V bec nejastěji se stávají ob t-í i pachatelé majetkové trestné innosti mladistvých. Nic ukrást, rozbít nebo bez v domí vlastníka si p jít se bohufel pomalu, ale nezadrffitelně stává normou. Ze statistik policie jasně vyplývá, žef nejast-í-ím trestným činem je krádeff. M-žeme se setkat i s dalšími majetkovými trestnými činy, jako je zpronevra, neoprávněné uffívání cizí v-í, podvod nebo lichva.

Základním initelem ve výchovk bezporuchovému chování, pop ípad jednání by měla být dle mého názoru především rodina. Nezastupitelnou roli by měla hrát i škola. K prevenci

²⁸ CHMELÍK, J. *Trestná innost mládeffe a páchána na mládeff*. Praha: Policie R, ú ad vy-et ování pro MV R. Odbor personální práce a vzdávání. 1998, str. 44 - 46

²⁹ CHMELÍK, J. *Trestná innost mládeffe a páchána na mládeff*. Praha: Policie R, ú ad vy-et ování pro MV R. Odbor personální práce a vzdávání. 1998, str. 11 - 12

před takovým chováním připravují preventivní programy realizované ve školách i v dalších neformálních zařízeních. Realizátory těchto programů jsou různé neziskové i státní organizace, policie, a to státní nebo městská. Je jasné, že nikdo nemůže dopodrobna probrat se fláky, popřípadě studenty jednotlivé případy nebo trestné činy. V nich se však můžeme pokusit o vytváření základních norem, pravidel slušného chování a uvědomit si trestní odpovědnosti za své jednání. Jednotlivec mnoho nezme, v těchto případech preventivní práce by mělo docházet ke spolupráci mnoha odborníků .

2. Cíle výchovně vzdělávacího procesu

Terminální programy prevence kriminality se jednak snaží minimalizovat nedelikventní a delikventní chování dětí především na předškolní úrovni, jednak se snaží děti připravit o případných následcích jejich kriminálního chování především na předškolní úrovni, jednak se snaží připravit děti o případných následcích jejich kriminálního chování mimo školu a konečně je připravit na setkání s kriminalitou jiných lidí a pokouší se připravit je, jak v takovém případě jednat.³⁰

2.1 Minimální preventivní programy na ZŠ

Všechny školy, ať už základní nebo střední, musí mít dle metodického pokynu MŠMT zpracován *minimální preventivní program*, dle kterého pracují v rámci preventivních aktivit. Tento dokument stanoví i postup při řešení neřádných sociálně patologických jevů. Na každé škole je zřízena funkce výchovného poradce, který informuje žáky a jejich zákonné zástupce o možnostech volby povolání a dalšího studia, o typu škol a požadavcích na přijetí na tyto školy, poskytuje individuální konzultace, spolupracuje s informačním a poradenským střediskem pro volbu povolání úřadu práce, zprostředkovává a zajišťuje diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb žáků, spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, podílí se na přípravě podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dále pak je rovněž řešena práce metodika prevence, kterou vytváří a realizuje preventivní programy školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalizmu, rasismu, sexuálního zneužívání, sebeobětování a dalších sociálně patologických jevů, zajišťuje spolupráci s orgány státní správy a institucemi zabývajícími se primární prevencí, poskytuje poradenské služby žákům s projevy sociálně neřádného chování a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči o odpovídající odborného pracovníka.³¹

Tento minimální preventivní program má zpracovaný i základní školy, ve které jsem prováděla dotazníkové šetření. Z tohoto programu jasně vyplývá, že ZŠ Horka Domky, Třebíč na poli prevence pracuje soustavně, smysluplně a organizovaně již několik let. Pohledem do již zmíněvaného minimálního preventivního programu zjistíme, že nejvíce sledovanými sociálně patologickými jevy jsou záškoláctví, kouření, rasismus, xenofobie,

³⁰ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 65

³¹ <http://www.poradenskecentrum.cz/metodicke-pokyny-legislativa.php>

vandalismus, kriminalita, delikvence, užívání návykových látek, onemocnění HIV a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek, závislost na náboženském a politickém extremismu, netolismus (virtuální drogy) a patologické hrástky. Dále pak zjistíme, že je nutno včas rozpoznat a zajistit včasnou intervenci zejména v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, v etnicky komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, poruch příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie). Tímto základním negativním sociálně patologickým jevem je nutno předcházet i pomocí vstupem jednotlivých odborníků do terénu. Jedná se o policisty, strážníky, pracovníky neziskových organizací, občanských sdružení, úřadu práce, zdravotníky atd.³²

2.2 Jednotlivé preventivní programy bezpečnostních složek

Preventivní programy jsou dalšími z mnoha prostředků, které jsou využívány k preventivnímu působení na děti a mládež. Jsou to takové programy, které by měly děti zaujmout a zážitkovou formou jim sdělit mnoho informací nutných k bezpečnému chování.

Preventivní programy PIS Třebí

Policie ČR má na svých okresních úřadech zřízeny PIS (preventivní informační skupiny), jejich členové se participují v různých preventivních aktivitách v daném obvodu (bývalý okres). Tyto aktivity jsou jejich hlavní náplní práce. Kromě zmíněných preventivních programů se účastní mnoha dalších jednorázových preventivních aktivit, ať už celorepublikových nebo místních, které jsou vhodné pro jednotlivé regiony. Následně je i realizují. Jsou to akce typu, Zebra se za tebe nerozhledne nebo Auto není trezor.

Malý Trápek

Tento program je určen pro děti navštěvující mateřské školy. Jde o interaktivní besedu s policistou, kde si účastníci povídají o vlastním bezpečí a seznamují se s prací policie. Děti si vyslechnou základní informace o dopravní situaci ve městě, naučí se základní značky, předcházení a pohyb na vozovce a dozví se, jak bezpečně jezdit na kole. Jde tedy o preventivní působení policie v oblasti dopravních předstupků. Dále je program zaměřen i na bezpečný domov, pohyb na hřišti, setkání s cizími lidmi, jak se chovat při setkání s cizím psem. Aby se beseda stala pro účastníky co nejzajímavější, je jim vždy ukázáno policejní vybavení.

³² MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZPŮHORKA DOMKY 2011, Třebí, ZPŮHorka Domky

Ajax v zápisník

Tento dlouhodobý, celorepublikový, velmi propracovaný a fláky základních škol uznávaný preventivní program je určen pro fláky druhých tříd základních škol. Pracuje se zde se zápisníkem, jímž provází policejní pes Ajax. Ten dle zajímavou a pouhou formou seznamuje s pravidly silničního provozu, společně s ním si dle upevní správné zásady a návyky do dalšího života. Policista opakovaně vstupuje do třídního kolektivu. Postupně se fláky probírána témata práce policie, základy Besip, vlastní bezpečnost, mezilidské vztahy, odpovědnost, trestné činy, návykové látky, zdravý způsob života.

Základy právního v domí

Jedná se o program pro fláky devátých, popřípadě osmých tříd základních škol, cílem policistů je seznámit fláky se základy právního v domí, pravidly a jejich dodrfováním, odpovědností za své chování, trestní odpovědností. Vysvětlit rozdíl mezi odpovědkem a trestným činem, normativní právní akty. Beseda se dále vyvíjí několika směry, je probíráno téma činy, alkoholu, drog a trestných činů souvisejících s mladistvými, především vandalismus a sprejersví.

život a §

Cílem tohoto programu pro první ročníky středních škol je získání právního v domí a zlepšení orientace v odpovědnosti za své jednání. Studenti jsou seznámeni se základními pravidly a normami a s nutností jejich dodrfování. Je jim vysvětlena i trestní odpovědnost. Jsou s nimi rozebrány trestné činy související s mládeží (krádeže, pokozování cizí věci, sprejersví, ublížení na zdraví)

Alkohol a mladiství

Program je zaměřen na seznámení s problematikou ochrany před alkoholem a dodrfování zákonných vymezení ze zákona č. 379/2005 Sb. (tabákový zákon.) flákům a studentům jsou sdělovány postihy a sankce za porušení zákona a dochází zde k rozebrání trestných činů souvisejících s požitím alkoholu mladistvými.

Jak se nestát obětí zločinu

fláci a studenti jsou připravováni na jednání v krizových situacích, policisté vyloží základní pojmy, jako je nutná obrana, krajní nouze, prevence nebezpečných situací, minimalizování rizik násilných trestných činů. Tento preventivní program je doplněn o praktické ukázky, návody, prostředky sebeobrany.

Preventivní programy Městské policie Třebí

Preventivní práce se ve velké míře ve městě Třebí i v okolí také strážníci městské policie. I

oni vstupují pravidelně se svými programy do mnoha kol. Svoji preventivníinnost vykonávají na katastrálním území města Třebí. K dalšíinnosti strážníků patří realizace několika dalších jednorázových akcí, jako je například Dopravní dopoledne nebo Bezpečné parkování.

Městská policie a nejmenší

Zde je prevence pojímána hravou formou, například soběnou v kůditi. Cílem programu je seznámení sinností a vybavením strážníků, s pravidly pohybu na pozemních komunikacích s drazem na zásady bezpečí, napříkladecházení vozovky atd. Prostřednictvím školky Bányě se hravou formou dozví, jak se chovat na ulici, na kole, naučí se poslouchat semafor a znát základní dopravní značky. Děti v tomto věku velice pozitivně vnímají a přijímají všechny informace, tedy i ty důležité o bezpečí a prevenci. Proto je preventivní působení na tuto cílovou skupinu velmi efektivní.

Bezpečné do-koly

Cílovou skupinou jsou děti prvních tří základních kol. Těto věkové kategorii je věnována vysoká pozornost. Jde totiž o cílovou skupinu, u které jsou vhodné zvolené aktivity velmi dobře přijímány a chápány. Děti jsou seznámeny s uniformou, vybavením strážníků. Přijatelnou, hravou formou se naučí pohybovat v silničním provozu. Poprvé se setkávají s linkami tísňového volání, na které mohou volat v případě nebezpečí. Jedná se o praktický nácvik.

Bezpečné doma a venku

Při této preventivní besedě jsou děti prvního stupně základních kol seznamovány sinností a oprávněními strážníků městské policie. Dozvídají se informace o tom, jak se chovat, když jsem sám doma nebo když se pohybuji sám po ulici. Opakují se zde zásady, jak se chovat při napadení psem, jak jednat s cizími lidmi. Je zde kladen důraz i na umění říci NE (odmítavý postoj), na vlastní odpovědnost za své sjednání. Opakují se linky tísňového volání. Jedná se opět o praktický nácvik.

Jak předcházet nebezpečným situacím

Děti druhého stupně jsou seznámeny s oprávněními městské policie, jsou jim vysvětleny pojmy jako bezpečnostní složky, prevence, represe, kontrola. Při diskusi dochází k výtu nebezpečných situací, do kterých se mohou dostat. (Netoulej se, nestopuj, nesedej do auta k neznámým lidem, nepřijímej dary od cizích osob, vyhýbej se nebezpečným místům.) Dostává se jim rad, jak se v takové nebezpečné situaci chovat. Součástí tohoto programu je minimální výcvik sebeobrany.

Jak se nestát obětí

Zde jsou shrnuty v druhém stupni základních škol všechny pojmy jako bezpečnostní složky, prevence, kontrola, represe, pohlavní nedotknutelnost osob mladších 15 let, sexuální násilí, posílení sebevědomí, odpovědnosti a samostatného rozhodování. Strážníci se nevyhýbají ani tématům znásilnění, pohlavního zneužití, ublížení na zdraví. Hlavním cílem je navázání dialogu a komunikace mezi účastníky. Diskuzí jsou zjišťovány a rozebírány další nebezpečné situace, do kterých se mladí lidé dostat a jak jim v nich pomoci předcházet. Součástí tohoto programu je i kurz minimální sebeobrany.

Práce mladší policie

Članci devátých tříd jsou seznámeni s oprávněními, pravomocemi, podmínkami pro uzavření pracovního poměru u MP, podmínkami a vybavením. Članci jsou shrnuty všechny pojmy: bezpečnostní složky, výkon dopravní a pořádkové služby, prevence, represe, kontrola.³³

2.3 Dílčí závěr

Z výše uvedených a popsaných preventivních programů tedy jasně vyplývá, že ve městě Třebí se o preventivní práci rovnou spolupracují s mladší policií. Obě složky se zaměřují na negativní sociálně patologické jevy, které jsou úzce spjaté s kriminalitou mládeže. Svoji preventivní práci se snaží poskytnout na co nejvíce cílovou skupinu, kterou jsou mladí lidé a studenti základních a středních škol. Každý z programů je vždy doprovázen posluškou. V případě vzniku nějakého sociálně patologického jevu, který není obsažen v nabídkách MP a MŠP na které ze základních škol, dochází k doprovodu nebo vypracování nového programu dle požadavků škol.

³³ MŠP STSKÝ PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2011, Třebí, Město Třebí

3 Komplexní pojetí prevence kriminality ve městě Třebí

Již od roku 1999 je ve Městě Třebí kladen důraz na prevenci kriminality. Lze zde vidět snahu manažerky prevence, která se doopravdy snaží svou koordinací o komplexní pojetí. Jistě zde nalezneme oblasti, kde je pořád prostor pro nové aktivity, ale převládá část preventivních aktivit je v koncepčních dokumentech uvedena a realizována.

3.1 Koncepce prevence kriminality na léta 2008 – 2011

V této koncepci je prevence kriminality definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností, kdy každý kriminální čin představuje pro společnost negativní jevy s etnými následky. Na základě předchozí preventivní práce je jasné, že neefektivní metodou řešení závažnosti dopadů kriminality na společnost je takové kriminalitě předcházet (úinná prevence). Cílem tohoto dokumentu a opatření v něm uvedených je úinné snížení nápadu trestné a pěstupkové činnosti v rámci města Třebí a zachování a zlepšení situace v oblasti veřejného pořádku, dále pak omezení kriminality a jejích následků.

Důležitým nosníkem dokumentu je analytická část, v nově navrhované bezpečnostní situaci zpracované Okresním úřadem Policie v Třebí a městskou policií. Tuto část uzavírá SWOT analýza oddělení komise pro prevenci kriminality a drogové problematiky, poradního orgánu rady města Třebí. V koncepční části jsou vymezené priority, opatření a návrhy aktivit a projektů rozlišením na krátkodobé a dlouhodobé cíle. Tento dokument by měl být zárukou účinnosti přijatých opatření a udržitelnosti dosažených pozitivních výsledků. K tomu je nutné kvalitně připravovat, plánovat a průběžně vyvíjet uvedené opatření vyhodnocovat.

Na vyvíjená léta bylo stanoveno několik zásadních priorit a byla k nim navržena konkrétní opatření, já zde uvedu opatření týkající se bezpečnostních sloftek. Ostatní priority jsou naplňovány dalšími spolupracujícími organizacemi, o kterých se budu zmiňovat v dalších kapitolách.

Snížení celkového nápadu trestné činnosti a pěstupků v lokalitě se zvýšenou pozorností na majetkovou trestnou činnost, pěstupky proti majetku a veřejnému pořádku.

Dlouhodobým opatřením je vytvářet a realizovat preventivní programy na snižování majtkové trestné činnosti a poručování ve ejného po řádku ve m st .

Navýení kapacit, nástroj , prost edk , slufeb a dal-ích opat ení k zaji-t ní monitorování a kontrole problémových lokalit.

Opat ením je zlep-ování technického vybavení a zázemí státní i m stské policie. Dal-ími prioritami jsou podpora program a aktivit zam ených na prevenci rizikového chování d tí a mládeže.

Osv ta a poskytování informací ob an m m sta o bezpečném chování a ochran osobního majetku.

Opat ením se stává realizace a podpora dlouhodobých preventivních program bezpečnostních sloflek, neziskových organizací, orgán státní správy, samosprávy pro -koly, ve ejnost i seniory. Dal-ími prioritami jsou podpora program a aktivit zam ených na d tské a dosp lé ob ti trestných in a monitorování možných zdroj pro realizaci vý-e zmín ných priorit s cílem zaji-t ní jejich udržitelnosti a dlouhodobého financování.

Dále do-lo k vymezení nejd ležit-jích cílových skupin, na které by se m la preventivní práce zam it. Jedná se o pachatele protiprávního jednání, ob ti protiprávního jednání, **d tí a mladistvé**, seniory, rodi ovskou a pedagogickou ve ejnost, sociáln znevýhodn né skupiny obyvatel.³⁴

3.2 M stský program prevence kriminality

Již od roku 1999 se m sto T ebí angažuje v komplexním systému prevence kriminality na místní úrovni. V tomto roce byla rovn ěl zahájena výstavba m stského kamerového systému, rekonstrukce ve ejného osv tlení sídli-t Hájek a dal-í projekty z oblasti prevence sociální se zvý-enou pozorností na cílovou skupinu d tí a mládeže a ob ti trestných in .

V-echny projekty do roku 2001 byly realizovány z finan ních zdroj m sta. Od roku 2001 byly získávány finan ní prost edky i z dal-ích dota ních zdroj . Jedním z nejd ležit-jích zdroj bylo a do sou asné doby je Ministerstvo vnitra R. Ve spolupráci se subjekty realizující aktivity související s oblastí prevence kriminality je kařdoro n zpracováván program prevence kriminality na konkrétní kalendá ní rok. Je tvo ena analýza bezpečnostní

³⁴ KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2008 ó 2011, T ebí , M sto T ebí

situace, průzkum vnímání pocitu bezpečí obyvatel města a každým dílem program vycházení ze dvou etap prevence sociálního a situačního.

Velkou roli v zajištění bezpečnosti obyvatel města hraje poradní orgán města, komise prevence kriminality a drogové problematiky. Městské zastoupení komise je tvořeno zástupci z řad odborníků z oblastí, které se sociálně patologickými jevy profesionálně zabývají. Jsou tedy vytvořeny všechny institucionální předpoklady ke snížení výskytu sociálně patologických jevů a negativních jevů spojených s kriminalitou. V dalších letech došlo k realizaci projektů záměru zřízení střediska sociálních služeb, kde našlo své základy nízkoprahové zařízení, psychologické poradenství a další neziskové organizace.

Během dalších let bylo zrealizováno mnoho dalších preventivních projektů. Došlo k vybavení střediska sociálních služeb. Každoročně bylo městskou a státní policií zabezpečeno Letní cvičivé soustředění pro mládež.

Výčet dalších zrealizovaných projektů: Bezpečná lokalita, Radar o laserový mířič, informační letáky pro oběti domácího násilí atd. V roce 2010 byly zrealizovány sociální projekty SVI (Systém včasné intervence) k odborné veřejnosti, Výslechová místnost pro oběti trestné činnosti a Prevence, podpora a pomoc dětem a rodinám. Velkou měrou se na preventivních aktivitách pro své klienty (klienti OSPOD) podílí Klub Nadje o zřízený městem Třebí. Klub Nadje se vnuje pravidelným klubovým schůzkám a každoročně pořádá tábory pro výše uvedené skupiny dětí.

Město Třebí každoročně podporuje organizace, kluby a další zájemce prostřednictvím grantového systému města pro oblast prevence kriminality a drogové problematiky. Poskytuje příspěvky například Třebíské charitě, DDM, sdružení STED a dalším sportovním, zdravotnickým a kulturním organizacím, klubům poskytujícím služby související s primární prevencí výskytu sociálně patologických jevů. Město Třebí našlo své partnery i v podnikatelských kruzích. Získalo sponzorské příspěvky na dílem projekty realizované městskou i státní policií. Například Dopravní dopoledne, Policie dětem atd. Významnými partnery jsou městské organizace, které mají šprevenčió jako součást svého profesního zaměření: Policie ČR, Hasičský záchranný sbor, Vojenská letecká základna, Úřad práce, Městská policie.

³⁵ MĚSTSKÝ PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2011, Třebí, Město Třebí

3.3 Komise prevence kriminality a drogové problematiky

innost komise se řídí metodikou odboru prevence kriminality (OPK) MV ČR, republikového výboru pro prevenci kriminality, Strategií prevence kriminality na léta 2008 a 2011 vydanou MV ČR, koncepcí prevence kraje Vysočina na léta 2008 a 2011 a koncepcí prevence kriminality Msta Třebíe. Práci komise můžeme rozdělit na oblast analytickou, formování spolupráce institucí zabývajících se prevencí, oblast přípravy a realizace konkrétních projektů včetně jejich vyhodnocení, informování občanů a medializaci. Členové komise, zástupci jednotlivých institucí spolupracují nejen mezi sebou, ale vytvářejí podmínky pro spolupráci institucí, které v komisi zastupují. Tento úkol jako celek komise plní. Komise je poradním orgánem rady msta, naplňuje tuto roli v plné míře i v tomto smyslu. Jako nástroj k plnění úkolů komisi slouží grantový program pro prevenci kriminality a drogovou problematiku. Dlefitá je spolupráce zainteresovaných složek (Policie ČR, městská policie, odbor sociálních věcí MÚ, probační služba, pedagogicko-psychologická poradna, ad.). Jako přínosnou lze označit spolupráci se Zdravým městem, školami a dalšími neziskovými organizacemi (STED, K-centrum NOE, Klub Zámek).³⁶

3.4 Spolupráce Policie ČR a Městské policie Třebí

Ve městě Třebíi v průběhu několika let vznikl velmi úzký vztah spolupráce mezi preventivní informační skupinou Policie ČR a pracovníky prevence městské policie. Z mého pohledu manažerky prevence kriminality myslím, že je to spíše ojedinělé. Ze zkušenosti kolegů z ostatních měst vím, že ne všude je spolupráce nastavena. Mnohdy si jednotlivé bezpečnostní složky vykonávají svoji preventivní práci samostatně, stává se i to, že se nabídky preventivních programů opakují, popřípadě prolínají. My jsme se domluvili, že na které věci jsou v kompetenci městské policie a ostatní v kompetenci policistů. V mnoha případech je nutná spolupráce obou složek. Dle mého názoru musíme na veřejnosti vystupovat jednotně, pak bude zachován respekt k uniformovaným složkám. Níže se pokusím popsat naše společné aktivity.

Pechody pro chodce

Velký důraz na bezpečné přecházení vozovky je kladen především na první školní den.

³⁶ KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2008 a 2011, Třebí, Msta Třebí

Policisté i strážníci na přechodech pro chodce rozdávají prvotně reflexní samolepky a jiné drobné dárky a upozornění je na možné nebezpečí na cestě do školy. Strážníci i policisté v průběhu celého roku pravidelně dohlíží na bezpečnost mladých školáků při cestě do školy. Jsou realizovány projekty, například Zebra se za tebe nerozhledne nebo Bezpečná viditelnost do školy.

Dopravní dopoledne

Jedná se o preventivní bezpečnostní akci, která se snaží oslovit nejenom děti, ale i samotné rodiče a dospělé. Smyslem konání je snaha neustále upozorňovat na problematiku bezpečnosti silničního provozu a snažit se obě strany informovat o chodce, idly, cyklisty, dospělé a děti vést k bezpečnějšímu chování v ulicích, silnicích a mimo jiné. V letošním roce na návrh vlnky akce se usklopila spousta aktivit, které si mohli vyzkoušet. Jednalo se o testy, kvízy a hry z oblasti dopravy, které pro ně připravili jak strážníci Městské policie Třebí, policisté, tak i Studentský parlament města Třebí, sdružení Sted, BESIP, Autoškola Aujezdský, Hasičský záchranný sbor, Záchraná služba a spousta dalších. Nechyběla ani zábava, kde si mohly děti vyzkoušet vybavení strážnické MP, cyklistickou jízdu zručnosti, nejnovější vybavení Policie ČR. Nejmenší si mohli zařadit na skákacím hradě, trampolíně a dalších zajímavých atrakcích. Každý z účastníků si odnesl nové dovednosti, znalosti, dobré rady a odměny.

Mladý ochránce zákona

Tento projekt je každoročně realizován ve spolupráci s Domem dětí a mládeže v Třebí, Městskou policií v Třebí a Policií ČR. Jedná se o soutěž, která je určena školám devátých tříd základních škol a studentům prvních ročníků středních škol na Třebísku. Cílem soutěže je nejen podpora týmového soutěžení mladých lidí, zdravý životní styl, prevence kriminality, ale rovněž zvýšení prestiže policejní práce a alternativní profesní forma ukázky práce Policie ČR pro zájemce o toto zaměstnání. Děti a studenti si soutěží formou vyzkoušení policejní práce, jako je například odebrání trasologických stop, strelbu ze zkušebních laserových zbraní, odebrání otisků, sláování a spousta dalších inností. V průběhu soutěže se mohou podívat na ukázkou policejní práce a na policejní výstroj. Poslechnou si přednášku zaměřenou na trestní odpovědnost dětí a mládeže.

Letní výcvikové soustředění pro mládež

Smyslem projektu je vnovat pozornost prevenci negativních projevů v chování studentů s cílem nasmírovat je k smysluplnému trávení volného času například na akcích zaměřených na prevenci kriminality a drogovou problematiku, které pořádá škola a ostatní organizace spolupracující ve městě. Studenti stráví tyto dny v neznámém prostředí plněným náročným

branných úkol pod velením policist a m stských strážník , prochází minimálním výcvikem sla ování, sebeobrany a branné výchovy. V-echny adrenalinové aktivity jsou motivovány hravou formou a vyřadují soust ed ní a dobrou fyzickou kondici ú astník .

Lanové aktivity

Policisté a strážníci rovn fl v mnoha p ípadech své preventivní práce vyuffívají lanových aktivit. Jedná se p edev-ím o záflitkové programy, které jsou realizovány a ufl samotnou policií nebo dal-ími spolupracujícími organizacemi. Tyto lanové aktivity jsou ze strany ú astník vnímány velmi pozitivn .

Besedy na d tských táborech

O prázdninách se policisté a strážníci pravideln vydávají na d tské tábory. Tam dochází k realizaci preventivních besed, které jsou dopln ny o záflitkovou sloflku. Bu je beseda dopln na nízkými lanovými aktivitami, jízdou na raftu nebo ukázkou sebeobrany. O tuto oblast preventivní práce a aktivit je ze strany realizátor d tských tábor velký zájem.³⁷

3.5 Díl í záv r

Myslím, fl vřdycky je mořnost n co zlep-it, totéř platí i u komplexního pojetí prevence kriminality v T ebí i. Já nejprve za nu u sebe, jako u manařerky prevence. A to hlavn z d vodu, fl bohufel není nikdo dal-í na m stském ú adu, kdo by se preventivní problematikou zabýval. Aby celá problematika byla uchopena je-t komplexn ji, m lo by dojít k roz-í ení pracovních míst. Ta samá situace je bohufel i na Policii R, kdy celou preventivní problematiku má na starosti pouze tisková mluv í. Mnohá spolupráce by jist byla zrealizována je-t rychleji, ú eln ji a atraktivn ji. Ze zku-enosti vím, fl nelze chodit za mladými bez zápalu, náboje, elánu. Prevence prost musí bavit. I dle hesla odboru prevence kriminality ministerstva vnitra se vyplatí. Policisté, strážníci a dal-í odborníci v oblasti prevence se dle vý-e popsaného snařfí, aby v T ebí i bezpe no bylo. Nestojíme na míst , k práci vyuffíváme ve-keré dostupné novinky a v na-ích podmínkách pracujeme, jak nejlépe umíme.

³⁷ ZÁV RE NÁ ZPRÁVA: M stský program prevence kriminality a drogové problematiky 2010, T ebí , M sto T ebí

4. Prevence a veřejnost

Prevence a veřejnost jsou dle mého názoru dvě slova, která neodmyslitelně patří k sobě. Obecně tak můžeme nazývat veřejnost, tu nejobecněji preventivní práci. Pracovníci v oblasti prevence kriminality se kromě sekundární prevence věnují i prevenci primární, která by měla oslovovat co nejširší veřejnost. Od dětí v mateřských školách až po seniory. Tato prevence není tak obdivovaná a často diskutovaná jako prevence sekundární nebo terciární.

4.1 Vliv rodičů na prevenci kriminality

Dle zákona o rodině je každé dítě povinno své rodiče ctít a respektovat. V případě nerespektování rodičů může rodič požádat o pomoc odborné pracovníky, jako jsou pedagogicko-psychologické poradny, středisko výchovné péče, magistráty a obce s rozšířenou působností o oddělení sociálně právní ochrany dětí, okresní soud nebo Policii ČR. Rodiče sami mohou rovněž podat podnět k příslušnému okresnímu soudu na nařízení ústavní výchovy a jsou při výchově dítěte oprávněni použít i jiné výchovné prostředky (nesmí zde být dotčena důstojnost dítěte), v opačném případě se dle trestního zákona hovoří o týrání své osoby.³⁸

4.2 Vliv učitelů na prevenci kriminality

Pozici učitelů v oblasti prevence kriminality jasně stanoví Minimální preventivní program, který je zpracováván na každé základní i střední škole. Garantem celého programu je přímý ředitel školy. Nezastupitelnou roli má v oblasti výchovného vzdělávacího procesu školní metodik prevence, který koordinuje přípravu minimálního preventivního programu a jeho zavádění ve škole, inovuje ho, podílí se na jeho realizaci a vyhodnocuje jeho účinnost. Odborně a metodicky pomáhá především učitelům odpovídajícím za výchovný vzdělávací proces, za výchovu ke zdravému životnímu stylu a další oblasti preventivní výchovy. Poskytuje učitelům a ostatním pracovníkům školy odborné informace z oblasti prevence, pravidelně je informuje o vhodných preventivních aktivitách požadovaných jinými odborníky

³⁸ TRESTNÍ ZÁKONÍK, zák. č. 306/2009 Sb. Praha 2010.

za řízeními, navrhuje vhodné odborné a metodické materiály a další pomůcky pro realizaci Minimálního preventivního programu a navazující preventivní aktivity –koly, sleduje ve spolupráci s dalšími pracovníky –koly rizika vzniku a projevy sociálně patologických jevů a navrhuje cílená opatření k včasnému odhalování těchto rizik a řešení vzniklých problémů, uplatňuje ve své činnosti především metody, které mají vysokou účinnost a lze u nich mít vysokou efektivitu. Spolupracuje s okresním metodikem preventivních aktivit, s krajským –kolským koordinátorem prevence, účastní se porad a předává informace tam získané. Dále spolupracuje s dalšími krizovými poradenskými a preventivními zařízeními, se zařízeními realizujícími vzdělávání v prevenci a s institucemi zajišťujícími sociálně právní ochranu dětí a mládeže, informuje o činnosti těchto institucí a organizací. Zpracovává podklady pro okresního metodika prevence, popřípadě krajského –kolského koordinátora prevence. Na poli prevence pracují i další pedagogičtí pracovníci –koly. Nemalou roli zde hraje i okresní metodik prevence, který mapuje situaci na úrovni okresu. Svolává pravidelná setkání –kolských metodiků prevence, pomáhá zavádět nové nebo osvědčené metodické postupy do praxe –kolských metodiků prevence formou osobních návštěv na –kolách, pomáhá řešit aktuální problémy související s výskytem drogového experimentu, –kolení atd.

Další pedagogičtí pracovníci –koly uplatní rozmanité formy a metody působení na jednotlivce a skupiny –kolení zaměřené na podporu jejich osobnosti a sociálních chování, realizují podmínky pro smysluplné využívání volného času dětí a mládeže, spolupracují s rodiči, zavádí etikou a právní výuku, výuku ke zdravému životnímu stylu a další oblasti preventivní výchovy do výuky jednotlivých –kolení, průběžně sledují konkrétní podmínky a situaci ve třídách, při dozorech na chodbách, v –atnách, jídelnách, na exkurzích, akcích pořádaných –kolou. Hlavním úkolem tohoto programu je prohloubit vzorovou roli učitele. Aktuálně informovat, vzdělávat se, spolupracovat, využívat –kolení a dalších aktivit, získávat odborné informace, používat videokazety, brožury, knihy a usilovat o důležitost –kolského poradenského pracovníka.³⁹

4.3 Vliv médií na prevenci kriminality

Jednou z forem prevence kriminality je i komunikace s veřejností o kriminalitě a jejích příčinách. Komunikace jako forma prevence musí reflektovat nejen priority, ale

³⁹ Minimální preventivní program ZTMHorka Domky, Třebíč 2011

i kriminogenní a sociálně-patologické jevy, které ve společnosti znepokojují. Lokální nebo regionální média by měla poskytovat informace, které se bezprostředně týkají každodenního života obyvatel, reflektovat jejich potřeby a nabízet jim řešení. Jejich role je velmi významná. Mohou totiž poskytnout k realitě jiný pohled na kriminalitu, mohou napomoci změnit názory a postoje ve společnosti.

Jak je všeobecně známo, mnohdy média tento preventivní podíl práce neplní. Regionální média, dle mé zkušenosti tiskové mluvčí městské policie, je to snad ano. Ty na základě dobré spolupráce a komunikace uveřejní i témata preventivní. Snahou se najít místo i pro neakční, ale pro upozorňující zprávy. V Třebí máme to štěstí, že preventivním aktivitám a akcím se vnuje i měsíčník vydávaný přímo radnicím města.

Jestliže se budeme vnovat nejen regionálním, ale i celostátním médiím, musíme bohužel konstatovat, že především zprávy z oblasti preventivní práce mají témata, kde je nutno uhlídit nejen prevence, ale striktní represe. Ve společnosti je předkládán obraz jich spáchaných преступků nebo trestných činů. V nich se denně díváme na mnoho takových činů, ale to, o co se snaží policisté, strážníci i ostatní odborníci v oblasti prevence, v televizi nevidíte. Není to totiž pro média zajímavá, akční, atraktivní reportáž nebo zpráva.⁴⁰

I dle Matouška a Kroftové o vlivu médií a zejména televize na socializaci dnešních dětí a mládeže ve vyspělých zemích nemůže být pochyb. Děti a dospívající sledují televizi nejvíce ze všech médií. Mas, který v nich sledování televize, je v průměru delší než všechny jiné mimo-kolní činnosti, jimž se děti a dospívající v naší kultuře věnují.

Společnost je tedy masová, ale na druhou stranu i velmi rozdílná, má se integrovat, ale i dezintegrovat. Zlo i násilí nemusí mít jen destruktivní účinek, pokud je dle kontextu prezentováno v kontextu.⁴¹

4.4 Dílčí závěr

Z výše uvedeného jasně vyplývá, že v nich, rodiče, učitelé i média mají na prevenci kriminality určitý vliv. Důležitá je vždy osobnost konkrétního jedince, to jak on sám na celou problematiku pohlíží. Jde o to jakou zkušenost, v domost nebo aktivitu má dle témat, fláknutí, studentů, široké laické i odborné ve společnosti předat nebo sdělit. Každý z nás má určitá vnitřní pravidla a normy, které bychom měli dodržovat v rámci norem zákonem uznávaných.

⁴⁰ ASOPIS PIOLICISTA, č. 10/2003, příloha, Prevence kriminality a média se zaměřením na lokální využití, OPK MV ČR, zpracovala Jarmila Pecháková

⁴¹ MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X, str. 100, 101

Vím, že velká většina dospělých tak činí v té nejlepší víře, ale bohužel musíme brát v potaz i ty, kterých se zákony nedotýkají a jsou jimi porušováni. Po těchto osobách fláknou preventivní činnosti nemůžeme vyřadit. Proto bychom my, preventivní činní, měli svou práci směřovat nejen do rodin funkčních, ale především do těch slabších, sociálně znevýhodněných. Ten samý cíl bychom měli cítit i u celostátních médií. Zatím to bohužel tak nevyplývá, ale třeba v následujících letech dojde v této oblasti k posunu.

5. Vyhodnocení metody dotazník

Cílem mých dotazníků bylo zjistit pohled odborníků i dle prvního a druhého stupně na preventivní práci policistů a strážníků. Ve škole, ve které jsem provedla dotazníkové šetření, se pohybuje velký počet lidí v jedné budově, ve třídách je vždy více než 25 žáků. Třída se nachází na sídlišti, kde hrozí nebezpečí zapojení žáků do party dospívajících s negativním zaměřením.

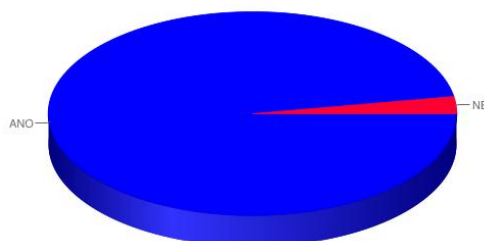
5.1 Dotazník pro odborníky, editory školy, učitele a rodiče

V prvním dotazníku jsem pokládala otázky odborníkům, tedy manažerům prevence kriminality na Městském úřadu v Třebíči, pracovníci PIS Policie ČR, editelům dotazované školy a učiteli. Celkem jsem tedy oslovila 37 osob, které strávily svůj čas nad vyplněním dotazníku, za což jim touto cestou velmi děkuji. Chtěla jsem zjistit, zda vůbec vítají vstup informovaných sloftek do třídy, zda se orientují v tom, jaká témata jsou se žáky probírána, a celkově jsem se zaměřila na jejich názor na preventivní práci.

Vyhodnocení:

1. Je vstup uniformovaných sloftek do škol vhodný, pro ?

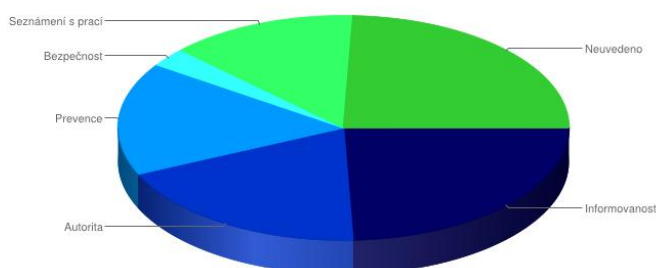
ANO	36
NE	1

Na tuto otázku odpovědělo 36 osob ano, jen jedna osoba odpověděla ne. Jako důvod nesouhlasu je uvedeno, že by se žáci a policisté měli setkávat mimo školu.

Pro ?

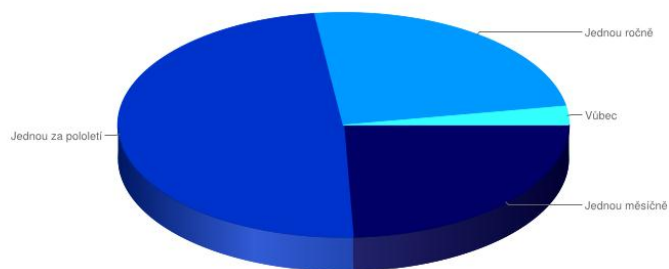
Informovanost	9
Autorita	7
Prevence	6
Bezpečnost	1
Seznámení s prací	5
Neuvedeno	9

Jako nejdůležitější důvod tohoto setkávání je uváděna nutnost děti informovat, preventivně dle vody, dále pak je často zmínována potřeba autority pro děti. Devět dotázaných na doplňující otázku neodpovědělo.

2. Jakou frekvenci by tyto vstupy (besedy) měly mít?

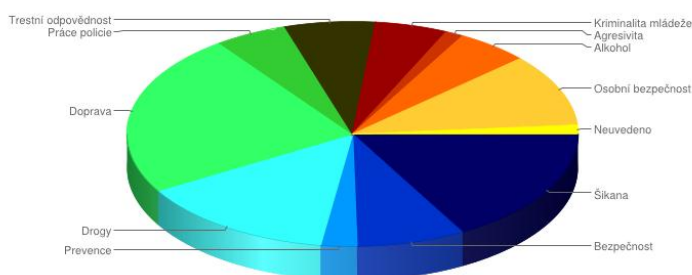
Jednou měsíčně	9
Jednou za pololetí	18
Jednou ročně	9
vůbec	1

Pouze jeden z dotázaných uvádí, že by se tyto besedy neměly vůbec realizovat. Všichni ostatní chtějí, aby policisté a strážníci do této činnosti vstupovali. Nejčastěji se vyskytuje odpověď jednou za pololetí, dále pak jednou měsíčně a jednou ročně. Na této odpovědi je jasné patrné, že se u účastníků zamýšlí i nad svými ucelenými plány a hledání prostoru pro preventivní besedy.

3. Víte, jaká témata jsou na besedách probírána? Uveďte max. 3.

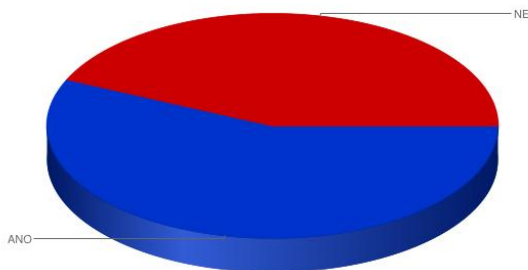
Téma	13
Bezpečnost	6
Prevence	2
Drogy	11
Doprava	18
Práce policie	4
Trestní odpovědnost	5
Kriminalita mládeže	4
Agresivita	1
Alkohol	4
Neuvedeno	1

Nejčastěji si respondenti myslí, že na besedách je probíráno téma dopravní výchovy, dále pak kriminalita a drogová tematika. Někteří sází na bezpečnost, trestní odpovědnost a kriminalitu mládeže. Jeden z dotázaných neuvedl žádné téma.

4. Víte o tom, že by preventivní program policie pomohl vyřešit nějaký problém ve škole?

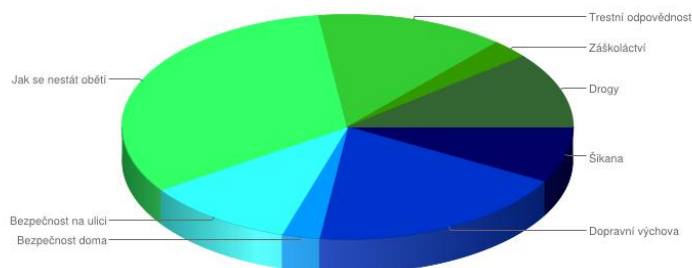
ANO	21
NE	16

Na tuto otázku odpovědělo 21 respondentů ano, což je dle mého názoru velmi pozitivní výsledek. Problémy se musí řešit a to, že k tomu přispívají i policisté a strážníci, je velmi chválehodné.

5. Na kterou oblast preventivního působení by policie měla klást důraz?

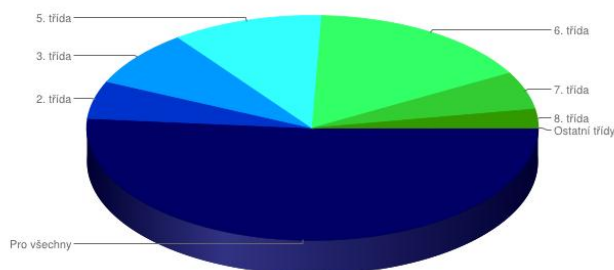
Dopravní výchova	7
Bezpečnost doma	1
Bezpečnost na ulici	4
Jak se nestát obětí	12
Trestní odpovědnost	5
Šikana	3
Záškolenství	1
Drogy	4

Uitelé i odborníci radí policistám zaměřit se především na oblast informování o tom, jak se nestát obětí trestné činnosti, na dopravu, trestní odpovědnost a bezpečnost na ulici. Umění není je jistě palčivým tématem, na které by se nemělo zapomínat.

6. Ve které třídě je prevence nejpozitivněji vnímána a má největší smysl?

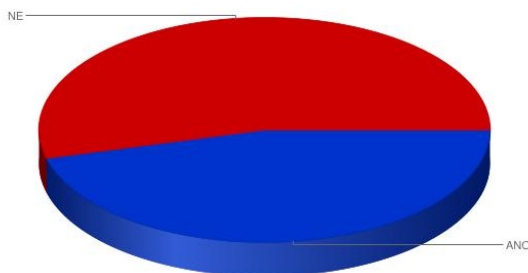
Pro všechny	19
1. třída	-
2. třída	2
3. třída	3
4. třída	-
5. třída	4
6. třída	6
7. třída	2
8. třída	1
9. třída	-

Dle předpokladu se nejčastěji objevuje odpověď pro všechny, ale překvapující je hned následující odpověď, a to pro fláky - estých tříd. Tam se dle mé zkušenosti tyto besedy konají opravdu minimálně.

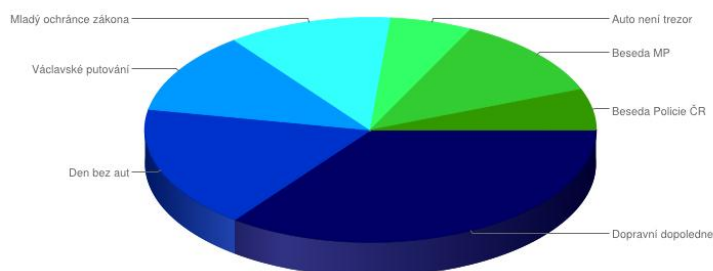
7. Zúčastnili jste se nějaké preventivní akce pro veřejnost?

ANO	17
NE	20

Jaké?

Dopravní dopoledne	6
Den bez aut	3
Václavské putování	2
Mladý ochránce zákona	2
Auto není trezor	1
Beseda MP	2
Beseda Policie R	1

Tato poslední otázka je pro m velký, nemilým překvapením. Celých 20 respondent uvádí, že se nikdy fládné preventivní akce nezúčastnili. Pak m napadá otázka, jak chceme vzdělávat a preventivně působit na děti, když dospělí, rodiče i učitelé jsou k této preventivní práci imunní. Akcí pro veřejnost se účastnilo dalších 17 respondentů. Nejvíce akce s názvem Dopravní dopoledne, hned za ním následuje Den bez aut.

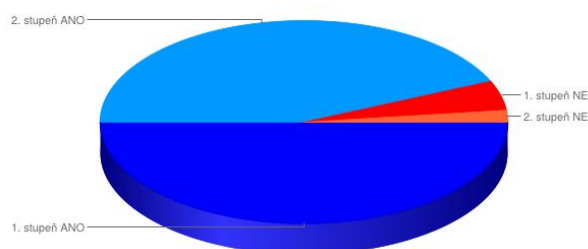
5.2 Dotazník pro fláky prvního (4. a 5. třídy) a druhého stupně (8. a 9. třídy)

Tento dotazník vyplnilo celkem 106 fláků ZTMHorka Domky, Třebí. Jednalo se o 58 fláků 4. a 5. třídy a o 48 fláků 8. a 9. třídy. Jednalo se o 60 (57 %) dívek a 46 (43 %) chlapců. I jim patří velký dík za čas strávený nad vyplněním dotazníku. Mým cílem je zjistit, zda vstup uniformovaných sloftek do třídy základních škol má v této věci efekt na prvním nebo druhém stupni. Dále pak se zaměřím na znalost bezpečnostní problematiky a v neposlední řadě možnosti, kam směřovat další preventivní práci policistů. Dojde i k porovnání znalostí a v domostí fláků prvního a druhého stupně. Bude nás zajímat, zda tyto programy znají, zda jsou vítány, jestli mají nějaký účinek, smysl, popřípadě efekt. Dále se pak zaměříme na znalost linky číslo 112, na znalost jednotlivých programů, zjistíme, jaký mají děti vztah k prevenci jako takové i k samotným policistům. V poslední části dotazníku budeme chtít vědět, jakou roli v informovanosti dětí mají učitelé, policisté a rodiče.

Vyhodnocení:

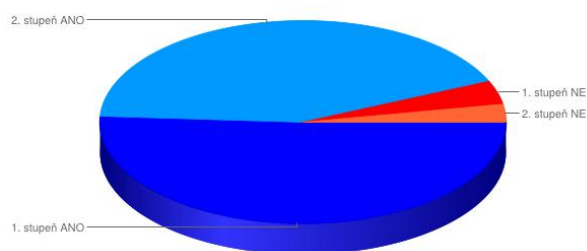
1. Znáte telefonní číslo na Policii R, uveďte je.

	1. stupeň	2. stupeň
ANO	53 (91 %)	46 (96 %)
NE	5 (9 %)	2 (4 %)

2. Znáte telefonní číslo na městskou policii, uveďte je.

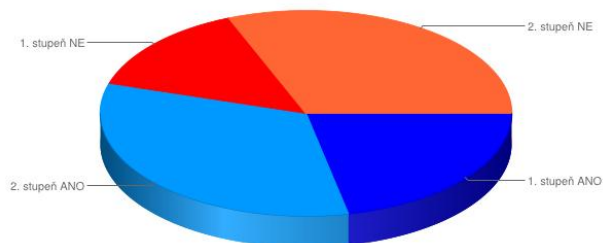
	1. stupeň	2. stupeň
ANO	54 (93 %)	45 (93 %)
NE	4 (7 %)	3 (7 %)

Z těchto dvou otázek vyplývá, že většina řádků linky tohoto volání zná. Pouze 1 % řádků uvedlo, že čísla neznají nebo je uvedlo špatně, případně zaměnilo číslo policie za číslo městské policie.

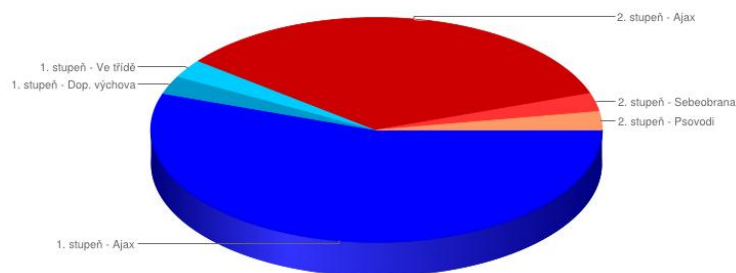
3. Znáte nějaký preventivní program (besedu) Policie R, jaký?

	1. stupe	2. stupe
ANO	23 (48 %)	15 (31 %)
NE	25 (52 %)	33 (69 %)

Jaký?

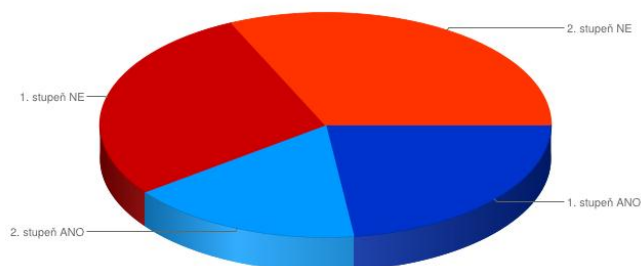
Název programu	1. stupe	2. stupe
Ajax	21 (91 %)	13 (87 %)
Dopravní výchova	1 (4,5 %)	-
Ve třídě	1 (4,5 %)	-
Psovodi	-	1 (6,5 %)
Sebeobrana	-	1 (6,5 %)

48 % flák prvního stupně zná jaký preventivní program policie, na druhém stupni jí ji zná takový program pouze 31 % dotázaných. fláci, co programy znají, uvádí především dlouhodobý preventivní program Ajax v zápisník.

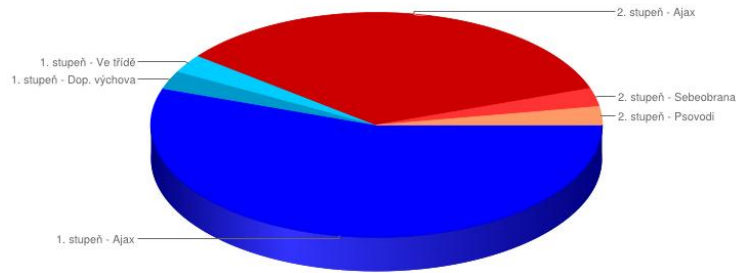
4. Znáte nějaký preventivní program (besedu) městské policie, jaký?

	1. stupeň	2. stupeň
ANO	26 (54 %)	12 (25 %)
NE	32 (46 %)	36 (75 %)

Jaký?

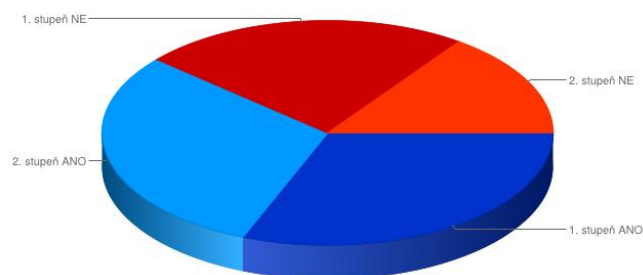
Název programu	1. stupeň	2. stupeň
Ajax	10 (38 %)	9 (75 %)
Den bez aut	11 (42 %)	-
Pohádková cesta	1 (6 %)	-
Ve třídě	2 (7 %)	
Sebeobrana	-	1 (5 %)
psování	-	1 (5 %)
Neuvedeno	2 (7 %)	1 (5 %)

54 % řádk prvného stupně zná nějaký preventivní program mstské policie, na druhém stupni jí takový program pouze 25 % dotázaných. Bohužel v této otázce respondent uvádí jako preventivní program mstské policie Ajax v zápisník, který je programem Policie ČR. Není zde uveden žádný oficiální název preventivního programu mstské policie. Respondenti uvádí pouze akce, na kterých se mstská policie podílí. V této znalost takových akcí prokazují řádk prvného stupně.

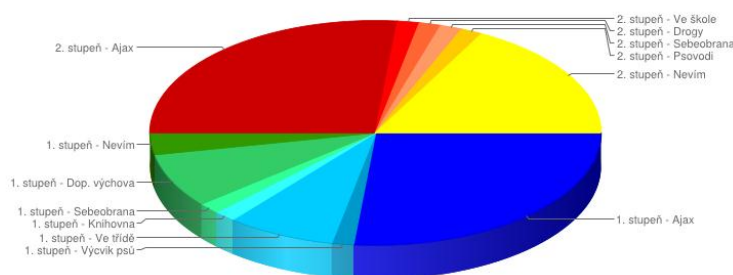
5. Zúčastnili jste se nějakého preventivního programu (besedy), jaké?

	1. stupeň	2. stupeň
ANO	33 (56 %)	32 (67 %)
NE	25 (44 %)	16 (33 %)

Jakého?

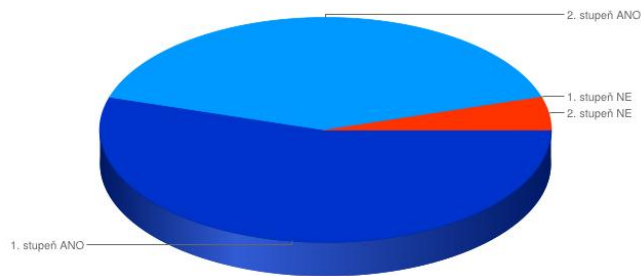
Název programu	1. stupe	2. stupe
Pohádková cesta	2 (6 %)	-
Výcvik ps	2 (6 %)	1 (3 %)
Ve třídě	5 (15 %)	1 (3 %)
Knihovna	1 (3%)	-
Sebeobrana	2 (6%)	1(3 %)
Dopravní výchova	-	1(3 %)
Ajax	17 (52 %)	17 (52 %)
Nevím	4 (12 %)	11 (33 %)
Drogy	-	1 (3 %)

Na tuto otázku odpovědělo ano 56 % žáků prvního stupně a 67 % žáků druhého stupně, což je v souvislosti s tím, že ve předchozích dvou otázkách odpovídalo ano pouze 26 % žáků prvního stupně a 31 % žáků stupně druhého, poněkud zvláštní. Vyplývá z toho tedy, že preventivní programy neznají, ale účastní se jich.

6. Znáte projekt Ajax v zápisník?

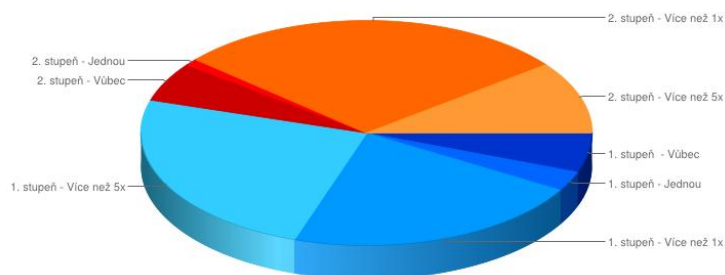
	1. stupe	2. stupe
ANO	58 (100 %)	43 (90 %)
NE	0	5 (10 %)

Tento projekt zná 100 % flák prvního stupně a 90 % flák druhého stupně, i když někteří v předchozích otázkách odpovídali, že neznají žádný preventivní program.

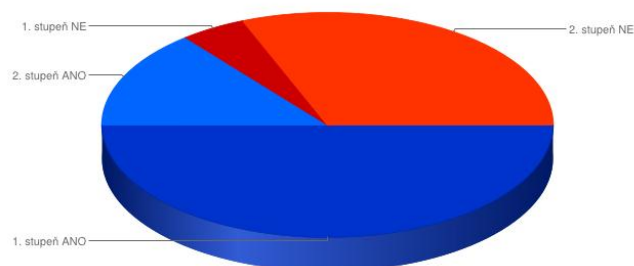
7. Kolikrát jste se setkali s uniformovanou slofkou (policista, strážník) u vás ve škole?

	1. stupeň	2. stupeň
Vůbec	6 (10 %)	6 (13 %)
Jednou	3 (5 %)	1 (2 %)
Více než jednou	23 (40 %)	30 (63 %)
Více než pětkrát	26 (45 %)	11 (22 %)

8. Uvítali byste návštěvu policisty k vám do školy?

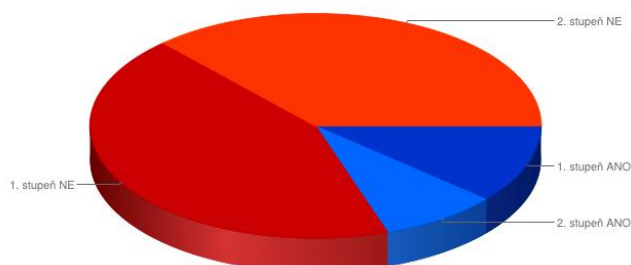
	1. stupeň	2. stupeň
ANO	53 (91 %)	15 (31 %)
NE	5 (9 %)	33 (69 %)

Zde je zajímavý rozpor mezi fláky prvního a druhého stupně . Celých 91 % flák prvního stupně si přeje zastavit vstup policistů do kol, kdežto flák druhého stupně si toto přeje jen 31 %. Z toho dle mého názoru vyplývá, že i efekt takové besedy v osmých a devátých třídách bude nízký.

9. Bojíte se policistů strážníků ?

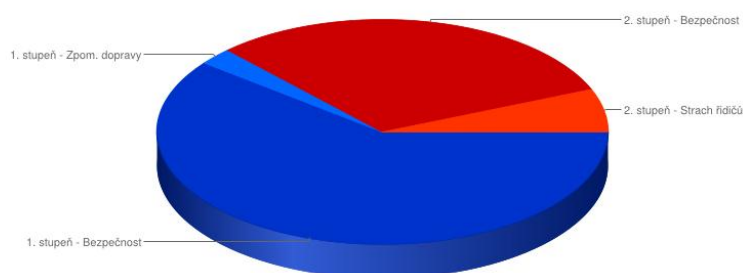
	1. stupe	2. stupe
ANO	12 (21 %)	9 (19 %)
NE	46 (79 %)	39 (81 %)

I nad touto otázkou by se strážníci a policisté měli zamyslet a své chování možná trochu změnit. Celých 20 % dotázaných fláků má strach z uniformované složky.

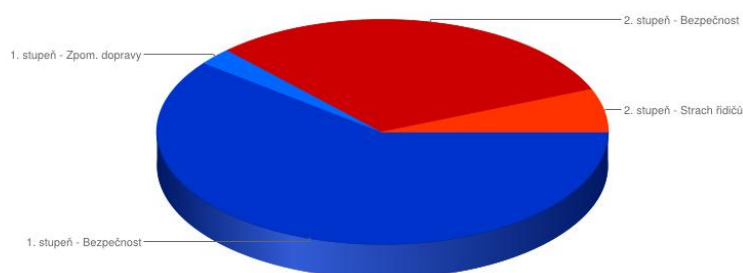
10. Jste rádi, že na vás dohlíží policisté a strážníci u přechodů pro chodce, strun
zd vodněte svoji odpověď.

	1. stupeň	2. stupeň
ANO	51 (88 %)	30 (63 %)
NE	7 (22 %)	18 (37 %)

Pro ?

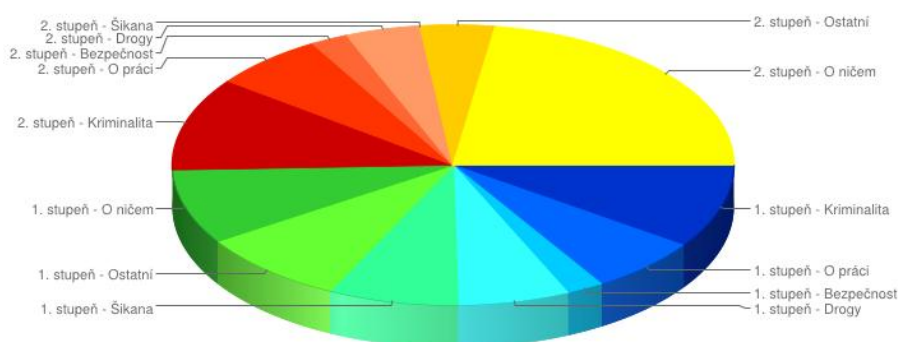
	1. stupeň	2. stupeň
Kvůli bezpečnosti	49 (96 %)	25 (83 %)
Zpomalení dopravy	2 (4 %)	-
Strach jít	-	5 (17 %)

88 % řádků prvního a 63 % řádků druhého stupně vítají přítomnost policistů u přechodů pro chodce, především kvůli své bezpečnosti.

11. O čem byste chtěli s policisty diskutovat, navrhněte téma.

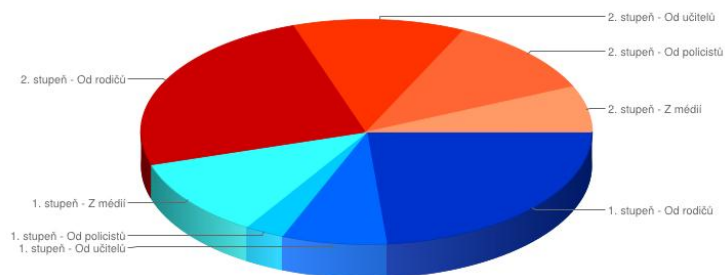
Název programu	1. stupeň	2. stupeň
Kriminalita (krádeže, loupeže, vrazi)	9 (16 %)	10 (21 %)
O práci (honičky, zatýkání, zbraně)	6 (10 %)	6 (13 %)
Bezpečnost (hlídání domů, péče o chodce, silnic)	14 (24 %)	2 (6 %)
drogy	6 (10 %)	4 (8 %)
šikana	7 (12 %)	-
Ostatní (o psech, sprejích, sportu, mučení)	8 (14 %)	4 (8 %)
O ničem	8 (14 %)	21 (44 %)

řádky prvního stupně by s policisty chtěli nejvíce diskutovat na téma bezpečnost, kriminalita a šikana. 14 % řádků by nechtělo diskutovat o ničem. řádky druhého stupně by rádi diskutovali o kriminalitě, ale celých 44 % by s policisty raději vůbec nemluvalo.

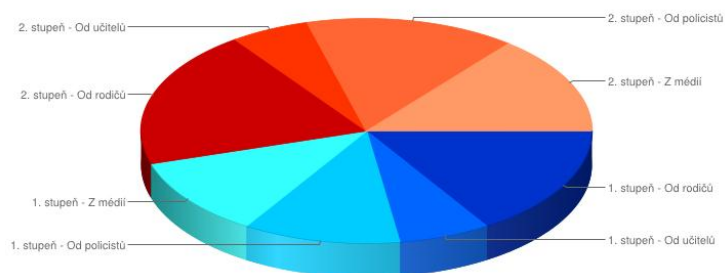
12. Od koho máte nejvíce informací týkající se bezpečnosti nebo prevence?

	1. stupeň	2. stupeň
Od rodičů	26 (45 %)	25 (52 %)
Od učitelů	13 (22 %)	8 (17 %)
Od policistů	12 (21 %)	3 (6 %)
Z médií	7 (12 %)	12 (25 %)

13. Od koho byste chtěli získávat informace o bezpečnosti nebo prevenci nejraději?

	1. stupeň	2. stupeň
Od rodičů	21 (36 %)	17 (35 %)
Od učitelů	6 (10 %)	7 (15 %)
Od policistů	16 (28 %)	12 (25 %)
Z médií	15 (26 %)	12 (25 %)

Členové prvního stupně získávají informace o prevenci nejraději od rodičů (45 %) a s tímto stavem jsou spokojeni. Uvítali by ale více informací od policistů a z médií (28 a 26 %). Členové druhého stupně mají rovněž nejvíce informací od rodičů, rovněž jsou spokojeni a rovněž by uvítali více informací od policistů a z médií (25 a 25 %).

5.3 Dílčí závěr

Z výše uvedených výsledků získaných z dotazníků od odborníků jasně vyplývá, že vstup uniformovaných složek do škol je ze strany odborné veřejnosti, především učitelů, velmi vítán, v podstatě vždy, jaká témata jsou na besedách probírána a jsou především o přínosu tohoto programu. Z dotazníků je patrné, že některé z nich se nad zadanými otázkami

zamýšleli, ale našli se i takoví, kteří si hlavu zbytečně nelámali. Zkusme se více zabývat tím, co nám přináší adekvátní odpovědi. U většiny vidíme i znalost odborných termínů, pohled a informovanost o prevenci kriminality. **Policistům a strážníkům přináším jasný odkaz, že nejvíce by se měli vnovat tématům: jak se nestát obětí trestné činnosti a dopravní výchovy.** Nemilým zjištěním ovšem je, že se dospělí velmi málo účastní preventivních akcí pro veřejnost. Co proto policisté mohou udělat, aby došlo ke změně? Snad se více zaměřit na medializaci jednotlivých akcí. Ale co mohou dělat dospělí? Zvětšit svůj zájem a být aktivní.

Čládi prvního i druhého stupně naopak prokázali svoje znalosti v oblasti linek tísňového volání a prokázali, že se s preventivisty často setkávají a probírají mnohá témata, přesto si samotné názvy jednotlivých programů nepamatují. Zajímavé je i poznání, že není rozdíl mezi policisty a strážníky. Většina z nich zná dlouhodobý projekt Policie R Ajax v zápisník. **Pro policisty i strážníky z výše uvedeného výzkumu vyplývá, že by svoji preventivní práci měli zaměřovat na témata: kriminalita, bezpečnost, drogy a kouření.** Z vyplněných dotazníků jasně vyplývá, že čládi prvního stupně se nad danou problematikou zamýšleli a jejich odpovědi jsou velmi promyšlené i validní, naopak u čládů druhého stupně je možno zpozorovat mnoho nevyplněných otázek, na které otázky odpovídají neutrálně. Je tedy jasné, že větší efektivitu mají preventivní programy na prvním stupni základních škol.

Závěr

Celá moje práce je zaměřena na smysl a efektivnost preventivních programů Policie ČR při řešení sociálně patologických jevů fláků základních škol. Snad přispěje ke zdokonalení práce preventivistů a všech osob, které do škol s preventivní tematikou vstupují. Zjistěte, zda je primární prevence dostatečná pro snižování trestné a neprospěšné činnosti. I touto prevencí se snižování kriminality ve městě Třebí i dále, o čemž vypovídají statistiky Ministerstva vnitra ČR. V současné době je město Třebí jedním z nejbezpečnějších měst v České republice s více než 25 000 obyvateli.

To, že v každém pachatel protiprávní činnosti klesá, potvrzují nejen statistiky, ale i informace, které jsem získala od učitelů a editelů školy, kde jsem prováděla výzkum. Tento výzkum rovněž odhalil několik problémů ekvapujících závěrů. Prvním důležitým potvrzením mé hypotézy je to, že na prvním stupni je prevence efektivní a účinná. Přesto by učitelé nejraději, aby policisté vstupovali do škol především na stupni druhém, zejména do 5. a 6. tříd, tam vidí prostor na smysluplnou práci. Další hypotéza, která se mi potvrdila, je ta, že fláci naprosto nevnímají rozdíl mezi státní a městskou policií, jejich programy sluší a znají je velmi povrchně. Naopak jsem byla překvapena tím, že preventivní informace získávají především od rodičů. Tady byla moje hypotéza mylná, myslela jsem, že v tisku informací mají fláci od učitelů, například z médií. Dále jsem si myslela, že fláci prvního stupně vnímají vstup bezpečnostních složek do jejich třídy velmi kladně. Starší fláci bohužel jifi o poznání hůř.

Jak jsem jifi v úvodu mé práce zmínila, ne všechny děti jsou potenciálními pachateli trestné činnosti, ale všechny se mohou stát oběťmi protiprávního jednání jiné osoby. Naší prací by tedy mělo být účinné kombinování represivní, kontrolní i preventivní činnosti, tak aby se co nejvíce zamezovalo vzniku negativních sociálně patologických jevů. Touto prací jsme získali jasný odkaz, na jaké sociálně patologické jevy se zaměřit, jde především o bezpečnost, kriminalitu a dopravní výchovu.

Závěrem bych chtěla říci, že se bohužel stále dostáváme s názory, že prevence nestačí, že osoby, které páchají trestnou činnost, jistě prošly nějakým preventivním programem, přesto se staly pachateli nějakého trestného jednání. **I přesto si dovoluji tvrdit, že i kdyby se nám podařilo odvrátit od protiprávního činu jednoho fláka, i kdyby se nám podařilo jednoho fláka ochránit před nebezpečnou situací, tak má tato práce smysl.**

Resumé

V první části mé práce jsem se zaměřila na vymezení základních pojmů, týkajících se prevence kriminality, sociálně patologických jevů, kriminality mládeže a preventivních programů. Dále jsem uvedla nejúčinnější členění prevence kriminality, popsala některé negativní sociálně patologické jevy, hlavní příklady trestné a nepostupkové činnosti páchané především mládeží a na mládeži.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na jednotlivé cíle výchovně vzdělávacího procesu. Rozebrala jsem minimální preventivní program, který probíhá na základní škole, i jednotlivé preventivní programy, se kterými vstupují bezpečnostní složky do základních škol. Tetí kapitolu jsem vnovala komplexnímu pojetí prevence kriminality ve městě Třebí, nahlédli jsme do koncepce městského programu i do práce komise prevence kriminality. Nezapomněla jsem ani na velmi významnou spolupráci Policie ČR a městské policie. Další kapitola je věnována veřejnosti, rodičům, učitelům a médiím.

V poslední, páté části, jsem se zaměřila na praktické získávání informací. Dochází zde k vyhodnocení metody dotazníkového šetření, které bylo distribuováno mezi odbornou veřejností a žáky jedné trebíské základní školy. Cílem bylo zjistit postoje těchto osob k prevenci kriminality.

Anotace

V mé bakalářské práci jsem se zabývala řešením sociálně patologických jevů u žáků základních škol prostřednictvím preventivních programů Policie ČR. Zjistila jsem, jak vstup bezpečnostních složek do škol vnímá odborná veřejnost (pracovníci policie, učitelé) i samotní žáci. Tato práce by měla přispět ke zdokonalení práce preventivistů a všech osob, které vstupují do škol s tématem šprevence kriminality.

Annotation

In my bachelors work I was occupied with the solution of primary school students' socio-pathological phenomenons through preventive programs of police of the Czech Republic. I inquired how the professional community (police workers, teachers) and students themselves perceives the admission of security forces in schools. This work should contribute to improvement of work of the prevention officers and all persons entering the schools with theme of crime prevention.

Klíčová slova

základní škola, Policie ČR, městská policie, Město Třebíč, veřejnost, kriminalita, prevence, sociálně patologický jev, preventivní program, trestná činnost, nepřestupková činnost.

Keywords

primary school, Police of the Czech Republic, municipal police, Třebíč city, public, criminality, prevention, socially pathological phenomena, prevention program, crime, petty crime

Seznam použité literatury

1. MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládeř a delikvence*. Praha: Portál s.r.o., 1998. 2003, ISBN 80-7178-771-X
2. CHMELÍK, J. *Trestná innost mládeře a páchána na mládeři*. Praha: Policie R, ú ad vy-et ování pro MV R. Odbor personální práce a vzd lávání. 1998.
3. TRESTNÍ ZÁKONÍK, zák. . 306/2009 Sb. Praha 2010.
4. P ESTUPKOVÝ ZÁKON, zák. . 200/1990 s., ASPI [8. 11. 2011]
5. ZÁKON O PROVOZU NA POZEMNÍK KOMUNIKACÍCH, zák. . 361/2000 Sb., EUROUNION, s.r.o., Praha 2006
6. ASOPIS PIOLICISTA, . 10/2003, p íloha, Prevence kriminality a média se zam ením na lokální vyuffití, OPK MV R, zpracovala Jarmila Pechá ková
7. METODICKÝ POKYN ministra kolství, mládeře a t lovýchovy k prevenci a e-ení -íkanování mezi fláky kol a -kolských za ízení, . j. 24 246/2008-6
8. KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2008 ó 2011, T ebí , M sto T ebí
9. M STSKÝ PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY 2011, T ebí , M sto T ebí
10. ZÁV RE NÁ ZPRÁVA: M stský program prevence kriminality a drogové problematiky 2010, T ebí , M sto T ebí
11. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZTMHORKA DOMKY 2011, T ebí , ZTMHorka Domky
12. <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence-519728.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D> [19. 1. 2012]
13. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/socialne-patologicke-jevy> [10. 1. 2012]
14. <http://www.zkola.cz/zkedu/vyhledavani.aspx?search=vy%9a%9a%ed%20m%edra%20nebezpe%e8nosti&type=1> [10. 11. 2011]
15. <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejevyajejichprevence/zaskolactvi/default.aspx> [10. 11. 2011]
16. http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ikana#Charakteristika_akt.C3.A9r.C5.AF [19. 12. 2011]
17. http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ikana#Prevence_a_.C5.99e.C5.A1en.C3.AD

[19. 12. 2011]

18. <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejevyajejichprevence/socialnepatologickejevyajejichprevenceobecne/15367.aspx>

[10. 11. 2011]

19. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2001/01_04/drogy.html

[19. 2. 2012]

20. <http://www.poradenskecentrum.cz/metodicke-pokyny-legislativa.php>

Seznam příloh

Příloha . 1 Vzor dotazníku pro odborníky, editory –koly, učitele a rodiče

Příloha . 2 Vzor dotazníku pro žáky prvního (4. a 5. třída) a druhého stupně (8. a 9. třída)

Příloha . 2:

Dotazník pro řádky prvního (4. a 5. týdne) a druhého stupně (8. a 9. týdne)

Prosím o vyplnění následujícího dotazníku, který se týká preventivních programů (jedná se o besedy řádků s policisty nebo strážníky, všechny aktivity nebo akce, kde jste se s policisty setkali například dopravní dopoledne, evropský týden mobility atd.)

Klíčkem označte správnou odpověď a na vyznačené místo vepište požadovanou informaci. Všechny odpovědi jsou anonymní a budou použity pouze pro moji bakalářskou práci.

1. Uveďte své pohlaví.

- dívka
- chlapec

2. Uveďte třídu, do které chodíte, svůj věk.

Třída: _____ Věk: _____

3. Znáte telefonní číslo na Policii ČR, uveďte jej.

- ANO _____
- NE

4. Znáte telefonní číslo na městskou policii, uveďte jej.

- ANO _____
- NE

5. Znáte nějaký preventivní program (besedu) Policie ČR, jaký?

- ANO _____
- NE

6. Znáte nějaký preventivní program (besedu) městské policie, jaký?

- ANO _____
- NE

7. Zúčastnili jste se nějakého preventivního programu (besedy), jakého?

- ANO _____
- NE

8. Znáte projekt Ajax v zápisník?
- ANO
 - NE
9. Kolikrát jste se setkali s uniformovanou slofkou (policista, strážník) u vás ve škole?
- v bec
 - jednou
 - více než jednou
 - více než p tkrát
10. Uvítali byste návštěvu vstup policisty k vám do třídy?
- ANO
 - NE
11. Bojíte se policistů, strážníků ?
- ANO
 - NE
12. Jste rádi, když na Vás dohlíží policisté a strážníci u přechodů pro chodce, stromů
zdravotně svoji odpověď.
- ANO
- í
- NE
13. O čem byste chtěli s policisty diskutovat, navrhněte téma.
- í .
14. Od koho máte nejvíce informací týkající se bezpečnosti nebo prevence?
- Od rodičů
 - Od učitelů
 - Od policistů
 - Z médií
15. Od koho byste chtěli získávat informace o bezpečnosti nebo o prevenci nejrady?
- Od rodičů
 - Od učitelů
 - Od policistů
 - Z médií

Děkujeme za pravdivé odpovědi.

Lucie Molánová